Vores Sted – Vores Klima

Lejre Kommunes Klimaplan 2025

Indhold

Vores Sted – Vores Klima 3
Del 1: Baggrund og rammesætning 5
Klimaplanens tilblivelse og opbygning 5
Ambitiøse klimamål 8
Hvad har vi allerede gjort? 9
CO_2-udledning i Lejre Kommune 11
Vejen til færre CO_2-udledninger 12
Sådan holder vi kurs og tempo 13
Kommunens roller i klimaarbejdet 15
Del 2: Klimaplanens temaer 17
Energi og varme 17
Transport og grøn mobilitet 19
Landbrug og arealanvendelse 21
Forbrug, ressourcer og affald 23
Kommunen som virksomhed 25
Vores Klima 27
Klimatilpasning 28
Del 3: Handleplan 33

Vores Sted – Vores Klima

Lejre Kommune var blandt de første kommuner, der som pilotkommune udarbejdede en klimaplan under DK2020-samarbejdet[1]. Nu, næsten fem år senere, er alle 98 danske kommuner med i dette vigtige projekt. Danmark er dermed det første land i verden, hvor samtlige kommuner har en plan for at overholde Parisaftalens mål om at stræbe efter at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader.

År 2024 blev det første år, hvor den globale gennemsnitstemperatur oversteg grænsen på 1,5 graders opvarmning i forhold til førindustrielt niveau. Selvom et enkelt år over 1,5 grader ikke betyder, at Parisaftalens mål er permanent overskredet, tjener det som en advarsel om, hvor tæt vi er på at bryde de langvarige klimamål[2]. Set i det lys er de 98 danske klimaplaner mere relevante end nogensinde. Og på trods af at Lejre Kommunes CO_2-udledninger[3] er små i et globalt perspektiv, kan vi med denne klimaplan inspirere i andre dele af verden og vise, hvordan man skaber grøn omstilling, klimarobuste samfund og bæredygtig udvikling med udgangspunkt i lokalt demokrati og stærke samarbejder.

Denne klimaplan, Vores Sted – Vores Klima, er en revision af Lejre Kommunes første klimaplan. For at sikre, at vi sammen er på rette vej mod at blive CO_2-neutrale og klimarobuste, er vi forpligtede til at opdatere planen hvert femte år. Vi var ambitiøse, da vi vedtog den første plan, og det er vi fortsat.

Vi kan kun realisere vores ambitiøse klimamål i fællesskab. Derfor er vores motto, at Lejre Kommune ikke har én engageret klimagruppe, men derimod 29.000 klimaborgere. Og blandt kommunens ansatte har vi ikke bare ét klimateam, men betragter alle 2.400 ansatte som klimamedarbejdere.

Klimaplanen er blevet skabt i samarbejde med en bred vifte af interessenter. Borgere, foreninger og erhvervsliv har alle bidraget aktivt gennem en række inspirerende workshops, borgermøder og dialogmøder. Internt i den kommunale organisation er der gennemført en omfattende inddragelsesproces, og Kommunalbestyrelsen har drøftet væsentlige målsætninger i klimaplanen gennem en række temamøder i efteråret 2024. En stor tak skal lyde til alle, der har engageret sig og bidraget med værdifulde input og idéer i denne proces.

"En stor tak skal lyde til alle, der har engageret sig og bidraget med værdifulde input og idéer i denne proces"

[1] DK2020-projektet blev opstartet af Realdania i 2019 i tæt samarbejde med det internationale bynetværk C40 Cities, den grønne tænketank CONCITO samt Kommunernes Landsforening og de fem danske regioner. Formålet med DK2020 var at styrke danske kommuners klimaarbejde gennem udrulning af ensartede kommunale klimaplaner, der flugter med Parisaftalen.
[2] Copernicus 2024: https://climate.copernicus.eu/copernicus-2024-first-year-exceed-15degc-above-pre-industrial-level
[3] I denne klimaplan har vi, lidt forenklet, valgt samlet at kalde alle former for drivhusgasudledning for "CO_2-udledning".

Klimaindsatsen giver os mulighed for at videreudvikle Lejre som en grøn foregangskommune, hvor man kan skabe det gode, bæredygtige liv på landet. Klimaplanen er et levende svar på de store samfundsspørgsmål om klima, biodiversitet og sundhed og skal give os endnu mere af det, som allerede findes og er værdsat i Lejre Kommune: Nærhed til natur, unik biodiversitet, frirum, initiativ, lokale fællesskaber og bæredygtige løsninger.

Lejre Kommunes klimaplan er et dynamisk dokument og et åbent oplæg til fortsat dialog. En dialog der vil fortsætte, til vi sammen er i mål. Med godkendelsen af klimaplanen forpligter Kommunalbestyrelsen sig til at igangsætte og følge op på klimaplanen og de beskrevne tiltag.

_____

Tina Mandrup, borgmester i Lejre Kommune

Del 1: Baggrund og rammesætning

Klimaplanens tilblivelse og opbygning

Vores Sted – Vores Klima er netop vores klimaplan i Lejre Kommune. Men den er også del af noget større. Klimaplanen er Lejre Kommunes svar på Parisaftalen, som tillige refererer til FNs Verdensmål og de nationale ambitioner for CO_2-reduktioner og klimatilpasning.

Med afsæt i værdierne og kerneopgaverne i Lejre Kommunes vision, *Vores Sted - tæt på i hverdagen*[4], og forpligtelserne i Klimaalliancens[5] certificeringsprocedure, er det gennemgående for arbejdet med CO_2-reduktioner og klimatilpasning, at vi har en kontinuerlig opmærksomhed på en retfærdig omstilling. Klimaarbejdet må ikke efterlade nogen eller forstærke eksisterende uligheder, ligesom det tilstræbes at fordele byrder og goder så retfærdigt som muligt.

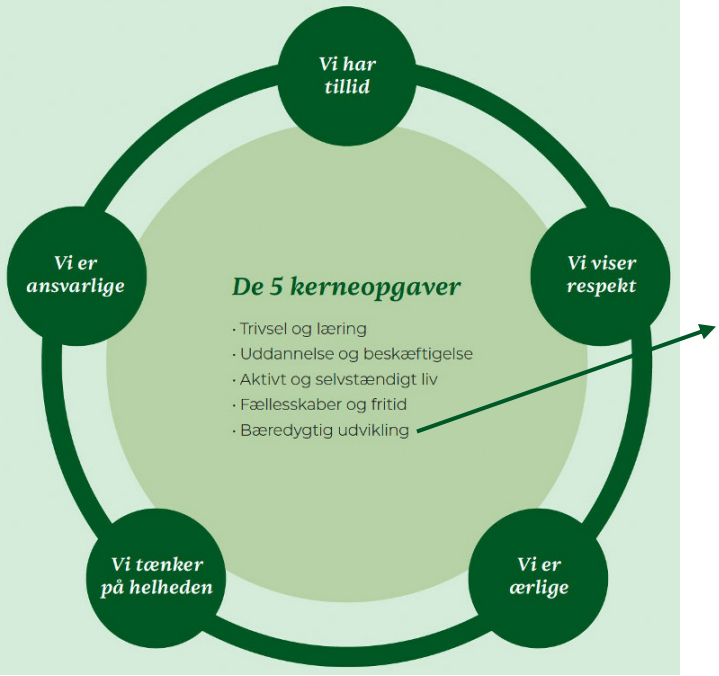

Værdierne og kerneopgaverne i Lejre Kommunes vision, *Vores Sted – tæt på i hverdagen*

Bæredygtig udvikling

Vores lokalsamfund skal i generationer fremover blive ved med at være sikre, trygge, klima- og miljøvenlige og kulturelt levende steder at bo, leve, arbejde og drive virksomhed.

Vi har en balanceret og bæredygtig tilgang til by-, bolig- og erhvervsudvikling, hvor vi passer på vores miljø, klima og biodiversitet.

Vi arbejder på en bæredygtig udvikling i fællesskab med lodsejere, erhvervsliv m.fl. Vi har særligt ansvar for at beskytte og fremtidssikre vores fælles ressourcer og begrænse vores klimaaftryk mest muligt.

Klimaplanen er blevet til gennem inddragelse af borgere, erhverv, politikere og medarbejdere fra en lang række fagområder i Lejre Kommune. Det er sket med vejledning fra Concito og Klimaalliancen samt rådgivning fra EA Energianalyse og Behave Green. Resultatet er en ambitiøs og fagligt velfunderet klimaplan, som er udarbejdet i en værdifuld fælles læringsproces.

---

[4] Vores Sted - www.lejre.dk/om-kommunen/visionen-vores-sted
[5] Klimaalliancen er et partnerskab mellem Kommunernes Landsforening og Realdania, der lægger fundamentet for klimahandling i danske kommuner. Den grønne tænketank CONCITO er sammen med det internationale by-netværk C40 tilknyttet som vidanspartnere. Klimaalliancen er en fortsættelse af DK2020-samarbejdet.

Breve fra Lejres borgere til fremtiden: Hvad drømmer du om i 2050?
Under Klimaugen 2024 var Lejre Kommune til stede ved flere arrangementer og inviterede borgerne til at skrive breve til fremtiden om deres drømme for udviklingen i Lejre Kommune, bl.a. i forhold til klima. Her kan du se et udpluk af de inputs, vi fik.

Jeg drømmer om …

"… at materialer fra nedrevne huse genbruges som byggematerialer i nye huse"

"… at børn cykler i skole"

"… at alle nye huse får jordvarme, solceller på taget og genanvendelse af regnvand"

"… flere vindmøller i Lejre Kommune"

"… at lavbundsområder er givet tilbage til naturen som vådområder i stedet for at være drænede"

"… at jeg kan komme hjem med det offentlige fra Roskilde efter kl 22"

Her i klimaplanen kan du læse, hvordan vi i Lejre Kommune sammen kan reducere CO_2-udledningerne og tilpasse os det ændrede klima:

Del 1 gør status på CO_2-udledningerne, de overordnede målsætninger og hvordan vi ved hjælp af klimaplanen holder kurs og retning for klimaindsatsen som helhed.

I **del 2** kan du læse om klimaplanens temaer og mål for hvert enkelt tema:

- Energi og varme
- Transport og mobilitet
- Landbrug og arealanvendelse
- Forbrug, ressourcer og affald
- Kommunen som virksomhed
- Vores Klima
- Klimatilpasning

Temaerne er dér, hvor vi fokuserer klimaarbejdet: Tilpasning til klimaforandringerne og de områder, hvor vi som kommune har størst potentiale for at forebygge klimaforandringer ved at skabe CO_2-reduktioner - og hvor der er mulighed for synergi med øvrige planer, dagsordener og hensyn.

I **del 3** kan du læse om de konkrete handlinger under temaerne. Vi har evalueret handlingerne i den gamle klimaplan og prioriteret og kvalificeret de mange nye idéer til

handlinger fra borgere, erhverv, politikere og fagmedarbejdere i kommunen. Tilsammen udgør dette vores handleplan, som anviser en konkret og realistisk vej til at nå vores målsætninger.

Lejreborgernes idéer
Gennem blandt andet workshops og dialogmøder har borgere i Lejre kommune givet input til, hvordan vi sammen helt konkret kan skabe CO_2-reduktioner. Her er en række eksempler på idéer, som er taget med i indsatsplanen og Lejre Kommunes tilgang til klimaarbejdet:

- Energirådgivning til borgere
- Udtagning af kommunens egne arealer til ekstensivering og skov
- Formidling af positive, lokale historier om klimaomstilling
- Inputs til bæredygtig arkitektur og byudvikling, f.eks. i højere grad at renovere i stedet for at bygge nyt og vejlede borgere om bæredygtigt byggeri
- Fremme cykling, blandt andet via skolerne

Ambitiøse klimamål

I Lejre Kommune blev der totalt udledt 171.900 ton CO_2 i 2022. Som partner i Klimaalliancen har vi forpligtet os til at leve op til Parisaftalens mål om at være CO_2-neutrale[6] og klimarobuste[7] i 2050. Med denne klimaplan hæver vi ambitionerne og rykker det langsigtede mål om CO_2-neutralitet frem til 2045. Læs mere om vores målsætninger for klimaarbejdet og se illustrationen af CO_2-reduktionerne over tid herunder.

Lejre Kommunes overordnede klimamål

Lejre Kommune som samfund
Lejre Kommune vil reducere CO_2-udledningen indenfor kommunegrænsen til maksimalt 91.000 ton CO_2 i 2030 (svarende til 70 % reduktion i forhold til 1990).

Lejre Kommune vil reducere CO_2-udledning indenfor kommunegrænsen til maksimalt 61.000 ton CO_2 i 2035 (svarende til 80 % reduktion i forhold til 1990).

Lejre Kommune vil være CO_2-neutral indenfor kommunegrænsen i 2045.

Lejre Kommune som virksomhed: Lejre Kommune vil senest i 2026 udarbejde et klimaregnskab og fastsætte et mål for CO_2-neutralitet for kommunen som virksomhed. Klimaregnskabet tages i brug senest i 2027.

Vision for forbrug: Lejre Kommune har både som virksomhed og som samfund i 2045 reduceret forbruget væsentligt i forhold til transport, energi, byggeri, bolig, mad og øvrige forbrugsvarer. Vi bruger, reparerer og deler ressourcerne længst muligt, før vi genbruger og genanvender.

Klimatilpasning: Lejre Kommune vil være robust mod klimaforandringer senest i 2050.

[6] CO_2-neutralitet betyder, at der er balance mellem CO_2-udslippet og absorberingen af CO_2 fra atmosfæren. Når udledninger og absorbering lægges sammen, skal klimaregnskabet gå i nul eller være negativt.
[7] Det klimarobuste samfund er i stand til at imødekomme de nye forhold som klimaforandringerne fører med sig, f.eks. ekstreme vejrhændelser. Samfundet lærer af og omstiller sig efter ny viden og erfaringer. Klimarobusthed er derfor ikke en fast tilstand, men snarere en vedvarende proces.

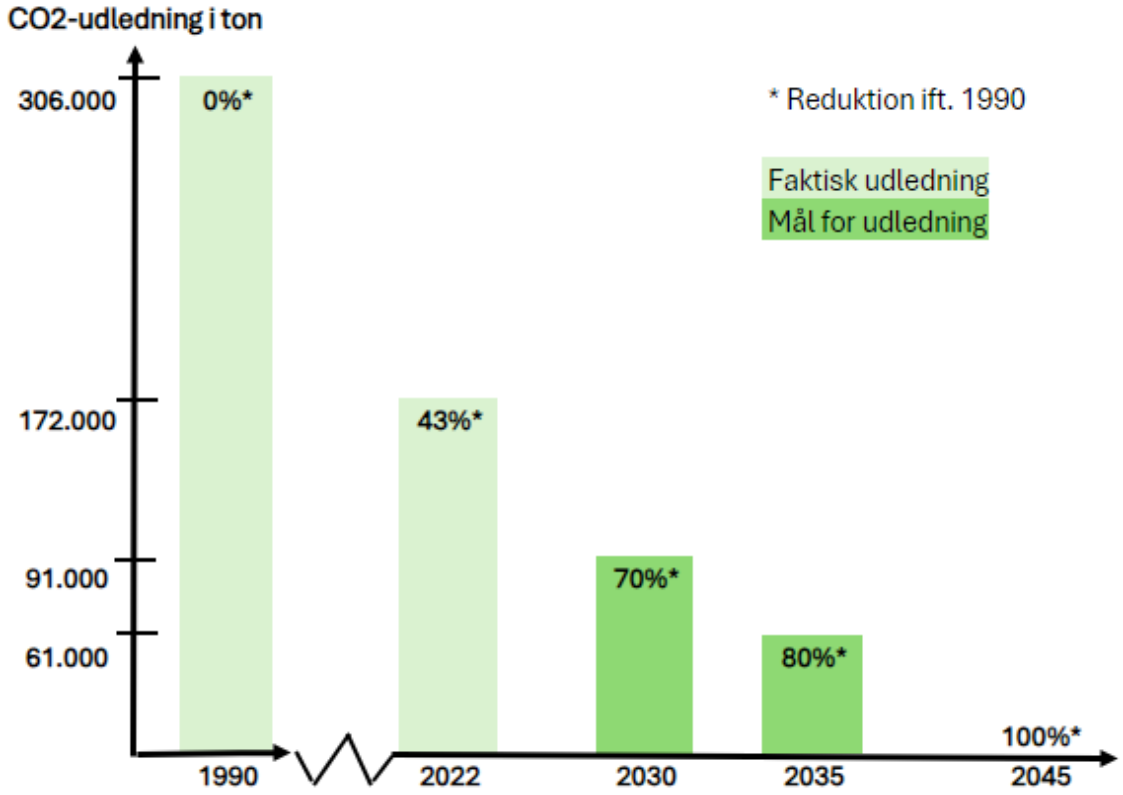

Figur 1. Lejre Kommunes vej til CO_2-neutralitet

Hvad har vi allerede gjort?

Siden vedtagelsen af Lejre Kommunes første klimaplan har vi arbejdet med en bred vifte af klimainitiativer. Her kan du se eksempler på det, vi har gjort sammen:

- **Attraktive og cykelvenlige stationer.** At kunne parkere sin cykel et sikkert sted har stor betydning for, om cyklen vælges som transportmiddel. Gode parkeringsforhold kan også medvirke til at gøre det mere attraktivt at kombinere klimavenlige transportformer såsom cykel og offentlig transport. Derfor er både Hvalsø og Lejre station blevet opgraderet med flere pladser til cykler, ladcykler og elcykler.

- **Klimaugen**. Hvert år i september afholder Lejre Kommune en klimauge, hvor borgere, foreninger og erhvervsliv inviteres med som arrangører under 10 dages festival i klimaets tegn. De mange arrangementer under Klimaugen skal inspirere med konstruktive ideer til, hvordan klimaomstilling kan ske som en integreret del af det gode og bæredygtige liv på landet.

- **Hurtigladere til elbiler.** Et centralt element for at fremme elbiler er etablering af et dækkende netværk af ladestandere. Lejre Kommune har derfor opsat tre hurtigladere på hver 150 kW med to ladeudtag i Lejre, Hvalsø og Kirke Hyllinge.

- **Movias busser kører på el.** Det er blevet grønnere at tage bussen i Lejre Kommune. Allerede i 2022 blev langt de fleste Movia-busser med rutefart i Lejre Kommune omlagt til at køre på el. Endnu flere kom til i 2024. Det betyder, at 99,8 % af busdriften i Lejre Kommune fra slutningen af 2024 er eldrevet.

- **Termonetgrupper.** En aktiv borgergruppe har oprettet Lejre Lokalvarme A.m.b.a., der arbejder for en fælles, grøn varmeløsning i Gevninge, Kirke Hyllinge og Kirke Såby. Der er ikke mulighed for at få fjernvarme i de mindre landsbysamfund i kommunen, men termonet, som er et fælles jordvarmeanlæg, kan være et grønt alternativ til især naturgas. Lejre Kommune understøtter borgergruppens banebrydende projekt, der har potentiale til at reducere CO_2-udledningerne fra gasopvarmning markant.

- **KLIMA+-partnerskab.** I 2024 blev Lejre Kommune KLIMA+ partner i samarbejde med Klimaskovfonden. Partnerskabet skal sætte fart på de arealbaserede klimamål ved at samle virksomheder, borgere og jordejere i kommunen om skovrejsnings- og lavbundsprojekter, der samtidig skaber mere natur til glæde for borgerne.

- **Skovrejsning:** Der er fra 2022 til 2024 anmeldt og godkendt i alt 47,38 hektar ny skov i Lejre Kommune. I 2025 rejser Lejre Kommune i samarbejde med Klimaskovfonden og Dalgas desuden 8 hektar klimaskov ved Lejre by. Udover dens rekreative værdi vil skoven bidrage med en årlig reduktion på 2.647 ton CO_2 og højne den biologiske mangfoldighed i området.

- **Multifunktionelt naturgenopretningsprojekt ved Hvalsø.** I januar 2025 besluttede Kommunalbestyrelsen, at store dele af Lejre Kommunes landbrugsarealer syd for Hvalsø (i alt 11,24 hektar), skal omlægges til natur. Omlægningen sker som det første KLIMA+ samarbejde mellem Klimaskovfonden, Green Producers Club, Lejre Kommune og borgere. Projektet bidrager både med skovrejsning, klimatilpasning, naturgenopretning samt nye muligheder for bynær rekreation.

- **Grøn medarbejdertransport.** I Lejre Kommune er vi langt med, at vores medarbejdere kan transportere sig på en grøn og bæredygtig måde, når de er på arbejde. I 2023 opnåede vi målsætningen om, at 50% af den samlede kommunale bilflåde skal være omlagt til alternative drivmidler. Dermed har Lejre den fjerdestørste andel af bilflåden på el, når vi sammenligner os med kommuner i resten af landet.

- **Naturgenopretning.** I samarbejde med Den Danske Naturfond og Nationalpark Skjoldungernes Land har Lejre Kommune gennemført et naturgenopretningsprojekt i Lerbjerg Skov. I projektet er der genskabt syv gamle skovmoser. Det vurderes, at genskabelsen af den naturlige hydrologi i skoven giver en samlet årlig reduktion på 18-45 ton CO_2.

- **Klimatilpasning.** I 2022 blev den nyeste klimatilpasningsplan vedtaget. I 2024 har Lejre Kommune sendt digitale informationsbreve ud til borgere, grundejere og virksomheder med gode råd til, hvordan man kan klimasikre sin bolig eller virksomhed, når vandet kommer. Lejre Kommune inviterer løbende til informationsmøder om hvordan, man som borger kan sikre sin bolig mod fremtidens mere ekstreme vejr. Vidensdeling, dialog og kommunikation om klimatilpasning vil fremover blive prioriteret og styrket yderligere.

CO_2-udledning i Lejre Kommune

Den samlede CO_2-udledning for hele Lejre Kommune er 171.900 ton (2022)[8]. Det svarer til en gennemsnitlig CO_2-udledning på cirka 6 ton pr. indbygger. Se hvordan CO_2-udledningen fordeler sig på de forskellige sektorer herunder. Den største CO_2-udledning stammer fra transport. Dernæst følger landbrug og energi. Disse tre sektorer står samlet set for 98 % af kommunens samlede klimapåvirkning.

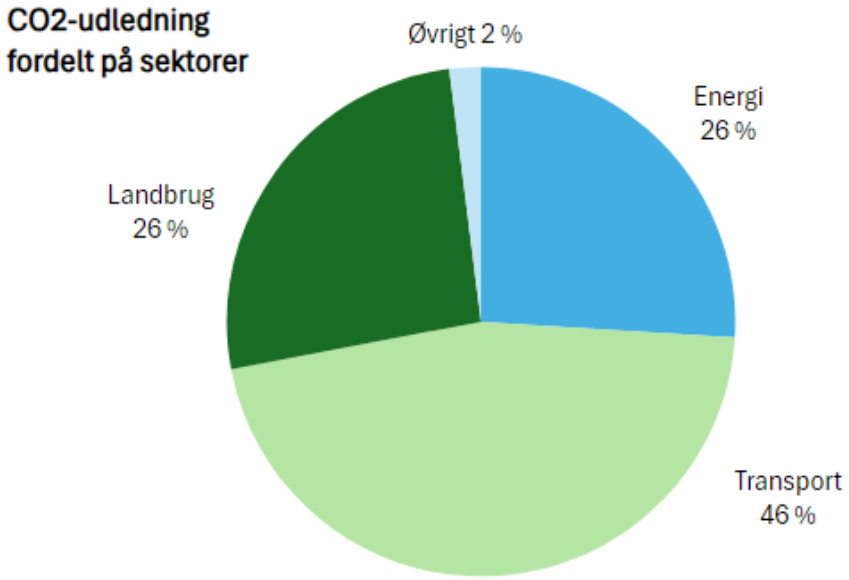

Figur 2. Kilde: Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab for 2022

Drivhusgasudledninger fra forbrug tæller ikke med i kommunernes klimaregnskab i den regnemetode, der anvendes til klimaplanerne på nuværende tidspunkt. Kun de CO_2-udledninger, der sker inden for kommunens grænser, regnes med. Når en borger, virksomhed eller kommune køber varer og tjenester, sker de tilknyttede CO_2-udledninger ved produktionsstedet. Det er ofte udenfor kommunen, herunder i andre lande, hvis varerne er importerede.

De CO_2-reduktioner der opnås, når vi gennemfører handlinger på forbrugsområdet, bliver dermed ikke indregnet i Lejre Kommunes CO_2-regnskab. Men reduktionerne er både virkelige og vigtige: Cirka halvdelen af en gennemsnitsdanskers totale, globale CO_2-udledning på 13 ton om året skyldes rejser og forbrug. Selvom reduktionerne ikke direkte afspejles i Lejre Kommunes klimaplan, øger vi klimaambitionerne på forbrugsområdet - læs mere i afsnittet om forbrug, ressourcer og affald.

[8] Beregningsmetoderne i Energistyrelsens Energi- og CO2-regnskab, som ligger til grund for kommunernes CO2-regnskaber, opdateres løbende. Pr 03.12.2024 overgik man således fra regnskabsmetode RS 3.0 til RS 3.2, hvor blandt andet metoden for opgørelse af CO2-udledninger fra husdyr i landbruget er ændret. Ea Energianalyse har i løbet af efteråret 2024 udarbejdet en scenarieanalyse til Lejre Kommune (leveret december 2024), baseret på metoder og data i RS 3.0. Når Lejre Kommune visse steder i Klimaplanen refererer direkte til Energi- og CO2-regnskabet, er det data fra januar 2025, som er baseret på RS 3.2, og derfor kan afvige fra tallene i Scenarieanalysen. Alle tal vedrørende Lejre Kommunes CO_2-udledninger er for 2022, da de nyeste data i Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab er for 2022.

Vejen til færre CO_2-udledninger

Denne klimaplan skal vise vejen til CO_2-neutralitet i 2045 og klimarobusthed i 2050. Som del af klimaplanen er der udarbejdet en handleplan med 116 tiltag, der skal sikre, at klimaomstillingen i Lejre fortsætter på rette kurs.

Klimaeffekten af de mange tiltag indgår i en scenarieberegning, der viser en gradvis reduktion af CO_2-udledningen i Lejre Kommune frem mod 2045. Søjlediagrammerne nedenfor viser to scenarier:

- Et scenarie **uden tiltag**, hvor der ikke igangsættes yderligere klimahandlinger ud over de allerede eksisterende.

- Et scenarie **med tiltag**, hvor kommunen iværksætter en række klimahandlinger for at reducere CO_2-udledninger. Tiltagsscenariet viser, hvordan de mange klimatiltag begrænser CO_2-udledningerne sammenlignet med scenariet uden tiltag.

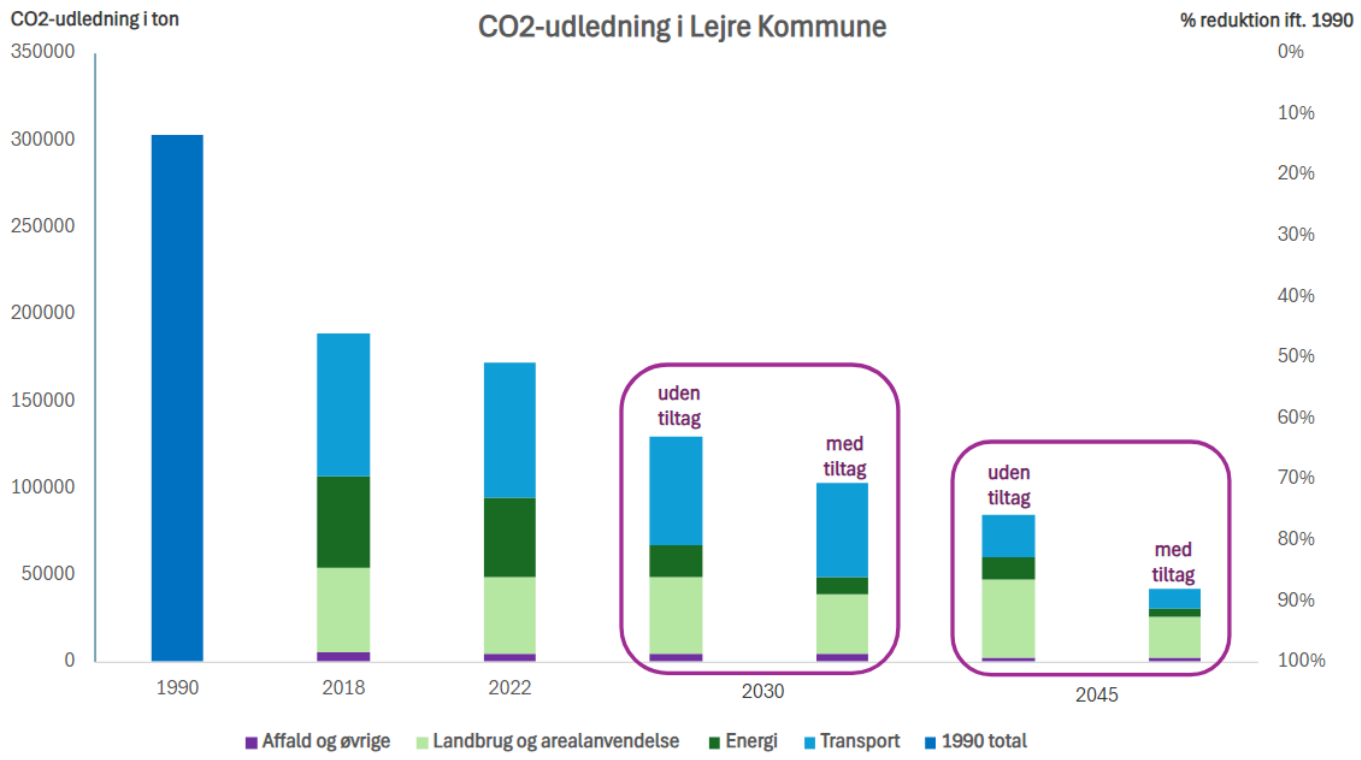

Figur 3. Kilde: EA Energianalyse, *Scenarieanalyse for Lejre Kommune*, december 2024
De nyeste data for CO_2-udledninger i Lejre Kommune er for 2022

Figuren ovenfor viser, at handlingerne i klimaplanen forventes at medføre en væsentlig reduktion i kommunens CO_2-udledning i perioden 2025-2045. Men vi når ikke helt i mål med 70 % CO_2-reduktion i 2030: Hvis alle klimatiltag gennemføres, bliver kommunens udledning

af drivhusgasser reduceret med 66,1 % i 2030[9]. Der er altså en restudledning på 3,9 %, som ikke kan undgås, selv med de planlagte handlinger i klimaplanen.

Tilsvarende vil klimaplanen reducere kommunens udledning af drivhusgasser med 86,2 % i 2045. Der er dermed en restudledning på 13,8 %, der ikke er redegjort for i klimaplanen, og som især peger på forsatte udledninger fra landbrugs- og transportsektoren.

Lejre Kommunes klimaplan skal løbende monitoreres og revideres[10], og i den forbindelse skal der udvikles nye handlinger, der bringer Lejre Kommune yderligere på sporet mod 70 % reduktion i 2030 og CO_2-neutralitet i 2045. Derfor er vi parate til løbende at følge op og træffe de nødvendige beslutninger for at kunne nå klimaplanens mål.

Sådan holder vi kurs og tempo

Det er ikke klimaplanen i sig selv, der er det vigtigste. Det er dét, vi samlet gør – borgerne, virksomhederne, politikerne, landsbyerne og kommunens medarbejdere. Det er de konkrete handlinger og synlige forandringer, der gør en forskel og inspirerer andre til at være med.

Derfor monitorerer og evaluerer vi løbende, om den kommunale klimaindsats fungerer efter hensigten og understøtter reel grøn omstilling og klimatilpasning i de 49 småsamfund og omkringliggende områder.

Klimaplanen revideres hvert femte år. Vi ser på fremdriften og vurderer, hvor der er behov for justeringer, for eksempel fordi forudsætninger, rammebetingelser, teknologi og andet har ændret sig. På den baggrund udarbejder vi en ny klimaplan. Næste klimaplan skal vedtages senest i 2030.

Der rapporteres årligt til Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling, som følger op på fremdrift og effekt af forandringerne, og klimaplanen tilpasses om nødvendigt. Som noget nyt skal alle stående udvalg[11] under Kommunalbestyrelsen årligt gøre status og forholde sig til fremdrift og udvikling af klimahandlinger indenfor udvalgets fagområde.

Åbenheden overfor handlinger og initiativer, vi endnu ikke kender, er også et centralt element i klimaplanen. Ofte er de muligheder, der opstår hen ad vejen, vigtige eller rummer større muligheder end de planlagte. Vi har en plan, men vi er klar til at gribe de muligheder, der opstår undervejs og tilpasse planen til nye vilkår.

---

[9] I tiltagsscenariet er medregnet reduktioner ved to borgerdrevne varmeprojekter, som under klimaplanens tilblivelse er under afsøgning: Fjernvarme i Lejre By og termonet i Gevninge, Kirke Hyllinge og Kirke Såby. Projekterne leverer 1,6 % af de samlede 66,1 % reduktioner frem mod 2030 (heraf fjernvarmeprojektet 0,6 % og termonet-projektet 1 %). Det vil sige, at hvis projekterne ikke realiseres, vil den samlede reduktion i 2030 være 64,5 % i 2030.
[10] Læs mere om monitorering og opfølgning på klimaplanen under ”Sådan holder vi kurs og tempo”.
[11] Et stående udvalg i en kommune er et fast udvalg, der er nedsat af Kommunalbestyrelsen til at varetage specifikke opgaver inden for et afgrænset område af kommunens forvaltning. Eksempler på stående udvalg kunne være ‘Trafik, Miljø og Byggeri’ og ‘Børn og Ungdom’.

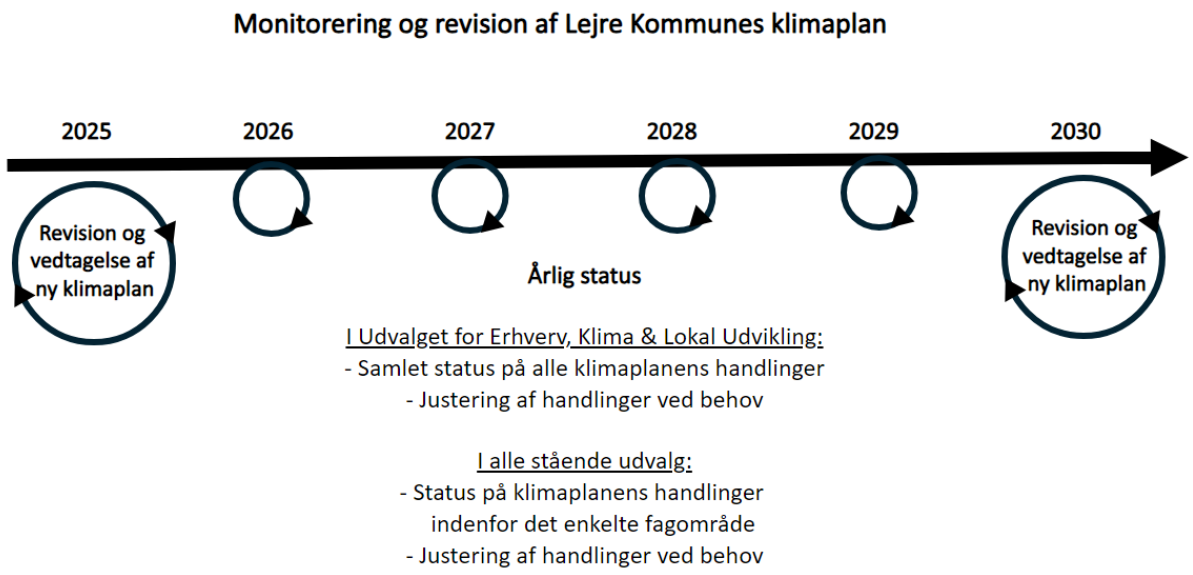

Figur 4. Årlig evaluering af klimaindsatsen

Klimaindsatsen skal finansieres via flere kilder, herunder det kommunale budget, statslige tilskud og EU-midler. For at sikre tilstrækkelig fremdrift i klimaindsatsen vil Lejre Kommune aktivt opsøge relevante samarbejdspartnere og øge mulighederne for handling via medfinansiering fra relevante fonde og puljer. Vi vil prioritere projekter, der giver størst mulig klimaeffekt for pengene og tilstræbe, at investeringer bidrager til både klimamål og lokal udvikling.

Formidlingen af de nødvendige forandringer, der sikrer omstillingen, samt de mennesker der står bag, er central for at understøtte og give mod til den klimaomstilling, der ligger forude. Ligesom klimaomstillingen skal integreres bredt i hverdagslivet, så skal klimaformidling integreres bredt i nyhedsstrømmene.

Kommunens roller i klimaarbejdet

Hvis Lejre Kommune skal lykkes med at opnå klimamålene, kræver det, at vi samarbejder og ser den grønne omstilling og klimatilpasning som en fælles dagsorden. Vi kan kun lykkes med at blive CO_2-neutrale og klimarobuste, hvis vi arbejder under gode nationale rammer, lykkes med tværgående samarbejder, f.eks. med andre kommuner, og møder opbakning blandt kommunens borgere, foreningsliv, virksomheder og institutioner.

I klimaarbejdet må vi derfor gøre brug af alle de forskellige roller, vi har som kommune:

Lejre Kommune som **virksomhed** står for nogle få procent af CO_2-udledningen i Lejre Kommune. Ved at nedbringe CO_2-udledningen fra kommunale bygninger, medarbejdernes transport og kommunale køkkener kan kommunen bidrage til de samlede CO_2-reduktioner. CO_2-effekten er ikke markant, men Lejre Kommune kan inspirere og bidrage til en bredere omstilling af blandt andet vores mad- og transportvaner. Og når kommunen efterspørger klima- og bæredygtighed i egne indkøb og anlægsarbejder, har det afsmittende effekt på de virksomheder, vi køber varer og ydelser fra.

Som **myndighed** sætter Lejre Kommune rammen for den fysiske udvikling i kommunen. Ved et kontinuerligt fokus på klima og bæredygtighed kan vi understøtte CO_2-reduktioner i blandt andet byggeri og anlæg. I forbindelse med klimaforandringerne kan vi tage højde for skybrud, tørke og hede, når vi udvikler vores byer og anlægger nyt i det åbne land. Og ved at inddrage borgere i planlægning af nye solcelleanlæg og vindmøller, kan vi skabe rammen for, at produktion af vedvarende energi forøges væsentligt på en måde, som kommer lokalsamfundet til gavn.

Lejre Kommune sidder som **selskabsejer** med ved bordet, når der træffes beslutninger om udviklingen i blandt andet forsyningsvirksomhederne Fors og ARGO samt trafikselskabet Movia. Som selskabsejer har kommunen indflydelse på klimaarbejdet gennem et aktivt ejerskab og drift af selskaberne, påvirkning af strategier og investeringer i mere bæredygtige løsninger.

Som **facilitator** kan Lejre Kommune indgå i samarbejder og partnerskaber med omverdenen om at skabe CO_2-reduktioner, klimatilpasse og fremme bæredygtighed. Vi kan hjælpe virksomheder og iværksættere med at indtænke bæredygtighed i deres forretningsudvikling. Vi kan understøtte fællesskaber, som løfter den grønne agenda ved f.eks. at afsøge mulighederne for fælles grønne varmeløsninger. Vi kan oplyse om fordele og muligheder for eksempelvis at energirenovere boligen, skifte til elbil eller klimasikre ejendommen. Og vi kan støtte borgere og foreninger, som sætter klimaet på dagsordenen f.eks. gennem kulturlivet.

I rollen som facilitator har vi ikke direkte indflydelse. Til gengæld er der potentiale for store CO_2-reduktioner, hvis det lykkes at understøtte og fremme borgeres og virksomheders ønsker og drømme i den grønne omstilling.

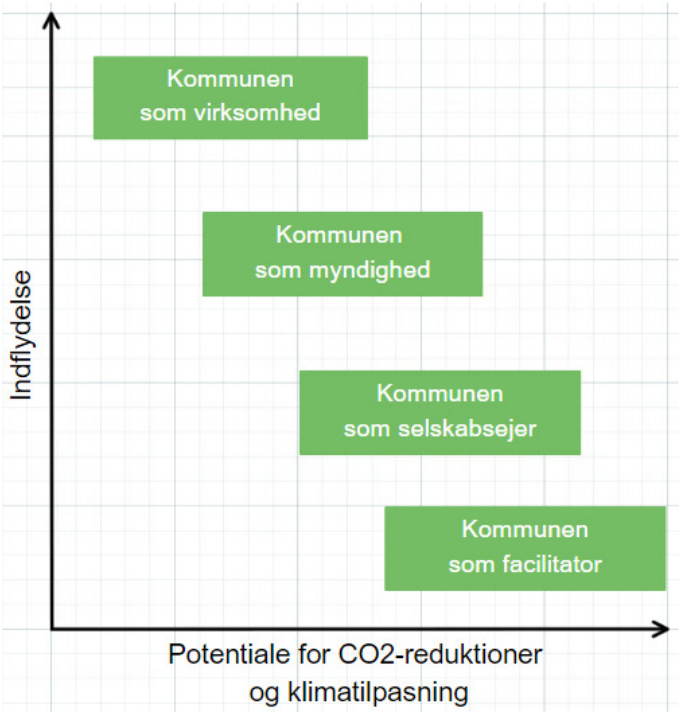

Figur 5. Kommunens roller i klimaarbejdet

National lovgivning og EU-regulering har stor betydning for CO_2-reduktioner og klimatilpasning i Lejre Kommune. Som **klimafaglig og -politisk aktør** spiller kommunen ind med vores lokale viden og erfaringer i forhold til hvilke rammer, vi har brug for, for at lykkes med klimaarbejdet. Det kan f.eks. være i form af høringssvar, eller når medlemmer af Kommunalbestyrelsen er i dialog med Regering og Folketing.

Del 2: Klimaplanens temaer

Energi og varme

Det har stor betydning for klimaet, hvor meget energi i form af blandt andet strøm og varme, vi bruger, og hvor energien kommer fra. For at mindske CO_2-udledningerne er det nødvendigt at omstille fra fossil energi som gas, olie og benzin til grøn energi i form af eksempelvis strøm fra sol- og vindenergi.

Energiforbruget står for 26 % af CO_2-udledningen i Lejre Kommune (43.465 ton CO_2). Strømforbrug og rumopvarmning i private boliger og erhverv udgør 95% af energiforbruget i kommunen (2022). Klimaplanen har derfor især fokus på bæredygtig rumopvarmning og produktion af vedvarende energi.

Naturgas og olie dækker 40 % af **varmeforbruget** i Lejre Kommune og står for 69% af CO_2-udledningen fra rumopvarmning (2022). I de fleste af Lejre Kommunes landsbyer og boligområder er fjernvarme ikke en mulighed. Det klimavenlige alternativ til gas og olie er derfor enten kollektive løsninger i form af f.eks. termonet (dvs. et fælles jordvarmeanlæg) eller individuelle varmepumper. Lejre Kommune arbejder for fossilfri rumopvarmning i private boliger, erhverv og kommunens egne bygninger.

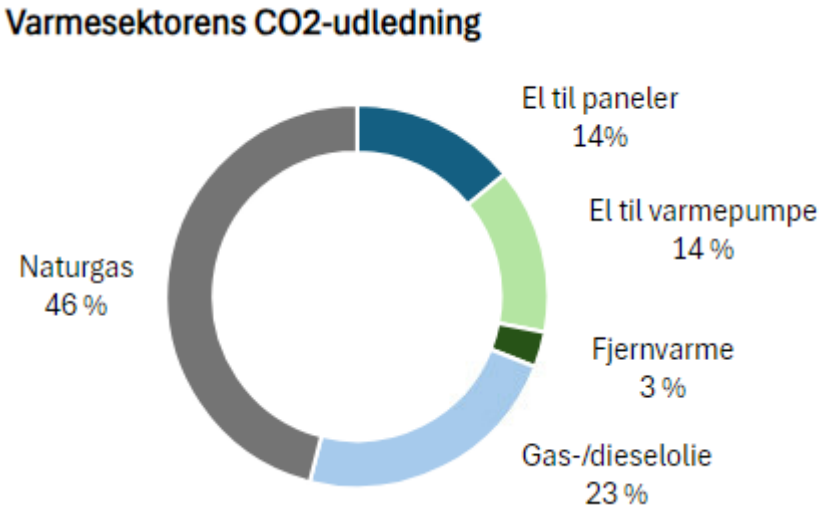

Figur 6. Varmesektorens CO_2-udledning
Kilde: Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab for 2022

Lokal elproduktion fra sol, vind og kraftvarme leverer cirka 15 GWh/år, og dækker omkring 14 % af Lejres elforbrug. I fremtiden vil elforbruget stige på grund af elektrificeringen af blandt andet transport og rumopvarmning. For at højne den lokale forsyningssikkerhed, understøtte det stigende behov for el og sikre bæredygtig energi ønsker Lejre Kommune at øge produktionen af sol- og vindenergi med 225 GWh/år frem mod 2035, så den samlede produktion bliver 240 GWh/år. Med denne målsætning vil vi bidrage til det nationale mål om

firedobling af vedvarende energi på land[12] med hensyntagen til Lejre Kommunes andel af den samlede befolkning.

Energi fra sol og vind skal skabe lokal værdi
Når der skal planlægges solcelleanlæg og vindmøller, er det vigtigt, at projekterne har lokal opbakning og er med til at skabe værdi for lokalområdet. Derfor beskriver Lejre Kommune i Kommuneplan 2025 en proces for nye vedvarende energianlæg, som skal sikre tidlig inddragelse af borgerne i lokalområdet og give

Mål for energi og varme

100% fossilfri opvarmning i 2035

1,5 % rumvarmebesparelser pr. år frem mod 2030

225 GWh/år ny vedvarende energi i 2035

[12] Klimaaftale om grøn strøm og varme, juni 2022

Transport og grøn mobilitet

I Lejre Kommune findes 49 landsbyer og småbyer, som borgerne dagligt færdes til og fra. Når man skal på arbejde i og uden for kommunen, handle, besøge venner, hente børn i skolen, dyrke fritidsinteresser eller gå en tur i skoven, er det at bevæge sig omkring helt centralt for livet i Lejre Kommune.

CO_2-udledningen fra transportsektoren er opgjort til 77.839 ton CO_2 i 2022 og udgør 46 % af Lejre Kommunes samlede udledning. Transport er således den største kilde til CO_2-udledning i Lejre Kommune.

Cirka 2/3 af udledningerne på transportområdet stammer fra transittrafik fra borgere bosiddende i andre kommuner[13]. Lejreborgerne kører dog også meget i bil. I Lejre har borgerne typisk flere biler end gennemsnittet og pendler ofte langt til og fra arbejde. Den gennemsnitlige pendlingsafstand var i 2022 på 29,4 km hver vej, hvilket er højere end landsgennemsnittet på 22,2 km[14].

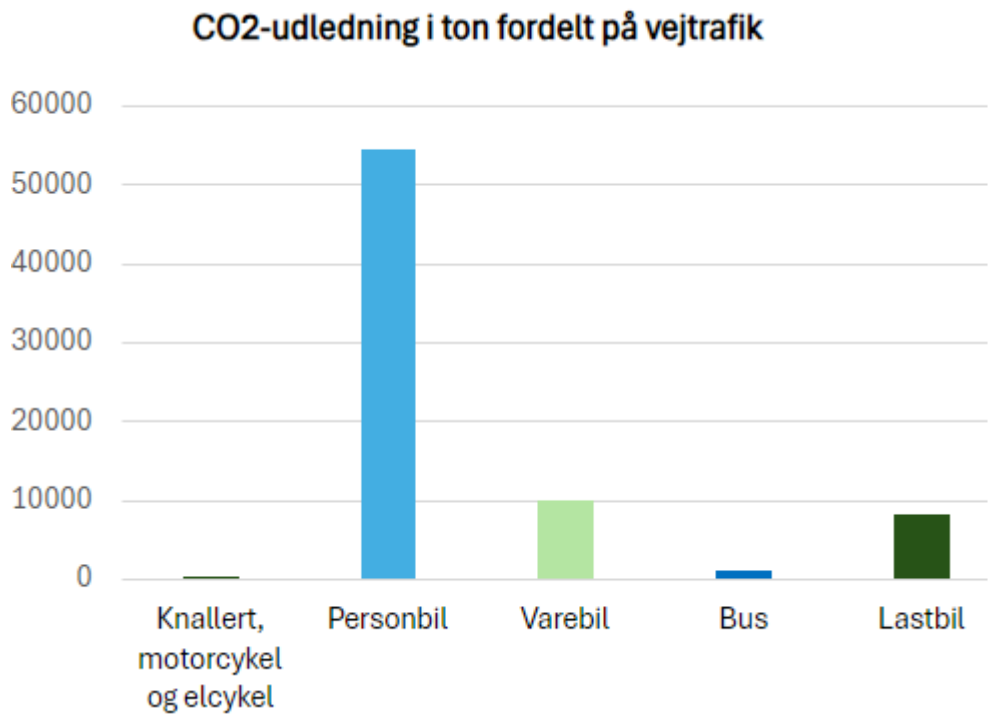

Figur 7. CO_2-udledning fra vejtrafik fordelt på køretøjstyper
Kilde: Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab for 2022

Selvom andelen af elbiler på 12,5 % (2024) ligger over landsgennemsnittet, så fylder de fossildrevne biler forsat mest på vejene - også i forventningerne til 2030. Derudover forventes vejtransporten generelt at stige, hvilket understreger et behov for ændrede transportvaner og mere grøn mobilitet.

[13] Transportvaneundersøgelsen, Lejre Kommune, 2024.
[14] Danmarks statistik: Gennemsnitlig pendlingsafstand

Lejre Kommune vil derfor sikre og understøtte flere eldrevne transportmidler og god ladeinfrastruktur i hele kommunen. Derudover vil vi arbejde for, at børn og voksne i højere grad vælger cyklen på vej til skole og arbejde og reducere behovet for transport gennem bæredygtig byplanlægning.

Cykelstrategi
I de kommende år skal der udvikles en strategi for sikre, at det bliver nemt og attraktivt for flere at vælge cyklen frem for bilen. Det skal bl.a. ske gennem sikre skoleveje, sammenhængende cykelstiforbindelser på tværs af kommunen, cykelkampagner og indsatser via skolerne til at fremme at børn går og cykler.

Det skal være muligt at bo og arbejde i Lejre Kommune uden bil, og vi vil fremme attraktive offentlige transporttilbud og afprøve nye, grønne mobilitetsløsninger, der understøtter det gode liv på landet.

Mål for transport og grøn mobilitet

35% af trafikken med personbiler foregår med elbiler i 2030

Vi vil øge antallet af cyklende og gående børn og voksne i kommunen

Vi vil øge antallet af passagerer, der anvender kollektiv transport i Lejre Kommune i 2030

Vi vil arbejde for mindre solobilisme

Landbrug og arealanvendelse

Landbruget og anvendelsen af vores arealer står overfor store ændringer - ikke blot i Lejre Kommune, men i hele landet. Vi står midt i to verdensomspændende kriser: klimakrisen og biodiversitetskrisen. De to kriser er forbundne, og vi vil i Lejre Kommune bestræbe os på at finde løsninger, der tager højde for begge problemer på samme tid.

Det kræver, at vi tænker helhedsorienteret, og at vi gentænker store dele af vores landskaber. En helhedsorienteret arealforvaltning er nødvendig for både at sænke CO_2-udledningen, forbedre vandmiljøet, klimasikre og skabe bedre natur og rekreative muligheder for borgerne. I Lejre Kommune arbejder vi aktivt for en bæredygtig udvikling af vores åbne land, herunder omlægning af landbrugsjord, udtagning af lavbundsjord og rejsning af skov, som både minimerer CO_2-udledningen og bidrager til at skabe større, sammenhængende naturområder.

For at opnå flersidige fordele, for både natur, drikkevandsbeskyttelse og klima, er det afgørende, at vi omlægger og udtager landbrugsjord de rigtige steder. Det kan eksempelvis være arealer langs vandløb, nær eksisterende naturområder eller områder, hvor vi indvinder drikkevand.

Aftale om et Grønt Danmark
Måden, vi bruger vores arealer på, kommer til at ændre sig markant. Det står klart efter Folketingets vedtagelse af 'Aftale om et Grønt Danmark' i november 2024 – også kaldet "den grønne trepart" – som sætter rammerne for de kommende store arealomlægninger. De centrale mål i aftalen lyder, at der skal rejses 250.000 hektar ny skov frem mod 2045, og at der skal udtages 140.000 hektar lavbundsarealer inden 2030. Kommunerne har fået tildelt den vigtige rolle at implementere aftalen i samarbejde med lokale aktører gennem lokale grønne treparter.

Landbruget dækker cirka 2/3 af kommunens areal og står for 26 % af Lejre Kommunes samlede CO_2-udledning. Udledningerne fra landbruget udgjorde 44.000 ton i 2022 og fordeler sig på lavbundsjorde, husdyr og dyrkning.

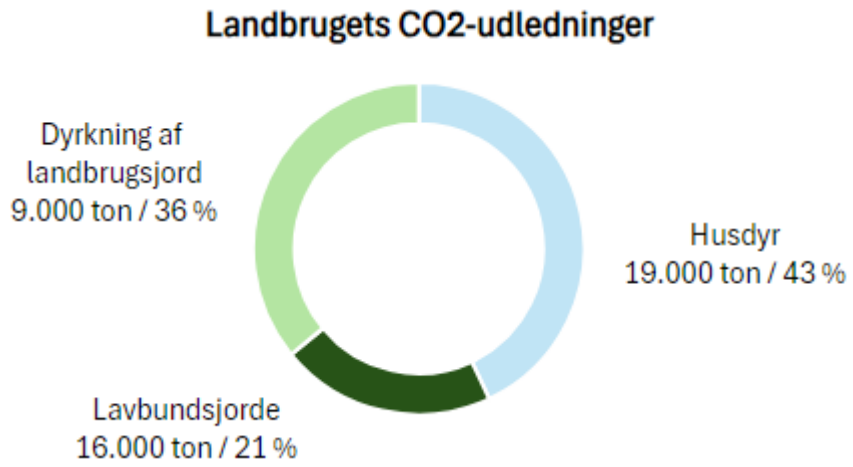

Figur 8. Kilde: Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab for 2022

Skove fylder 14 % af Lejre Kommunes geografiske område og med 'Aftale om et Grønt Danmark' er der lagt op til, at vi skal have langt mere skov i hele landet - også i Lejre Kommune. Skoven kan bidrage til CO_2-optag, skabe natur- og friluftsoplevelser, beskytte vores drikkevand, sikre levesteder for dyre- og plantearter og levere tømmer til byggeriet. Det kræver, at vi rejser forskellige typer af skov, herunder også urørt skov.

Skoven skal rejses under hensyn til vores landskabsfredninger og landskabelige og kulturhistoriske værdier. Målsætningen om at rejse 960 hektar frem mod 2045 balancerer derfor Lejre Kommunes bidrag til den nationale målsætning om 250.000 hektar ny skov med hensyntagen til landskabet i Lejre Kommune, herunder landskabsfredninger. For yderligere at understøtte prioriteringen af arealer til skov, herunder forskellige typer af skov, vil vi udarbejde en skovstrategi senest i 2025.

De kulstofrige lavbundsjorde er spredt ud over Lejre Kommunes areal og ligger ofte i sammenhæng med kommunens ådale. Lavbundsjordene udgør 21 % af landbrugets udledninger på trods af deres beskedne areal på 400 hektar[15] ud af Lejre Kommunes samlede areal på 23.900 hektar. Udtagning og genoprettelse af lavbundsjorde nedbringer ikke kun CO_2-udledningen, men kan også skabe mere sammenhængende natur, beskytte drikkevandsområder og give nye naturoplevelser.

Hvad er lavbundsjord?
Lavbundsjord er tidligere moser, våde enge eller søer, som i dag er afvandede af dræn og grøfter. Lavbundsjordene indeholder en stor mængde tørv, også kaldet kulstof, og når de dyrkes og pløjes, udledes der store mængder af CO_2.

Mål for landbrug og arealanvendelse

Der skal rejses 960 hektar ny skov frem mod 2045
Delmål i 2030: 160 hektar ny skov

Der udtages 200 hektar lavbundsjord frem mod 2030
Der udtages yderligere 70 hektar lavbundsjord frem mod 2045

Der omlægges 300 hektar landbrugsjord
til natur inden 2030

Vi vil arbejde for øget viden og fremme af netværksdannelse

[15] Der er i alt 1.435 hektar lavbundsjord i Lejre Kommune, hvoraf langt det meste er våd natur. EA Energianalyse vurderer, at Lejre Kommune har 400 hektar tørveholdigt lavbundsjord i omdrift.

Forbrug, ressourcer og affald

Danskerne udleder i gennemsnit 13 tons CO_2 årligt, hvilket er cirka det dobbelte af en gennemsnitlig verdensborger. Ifølge FNs Klimapanel skal vi mere end halvere vores udledninger fra forbrug inden 2030, hvis vi skal overholde Parisaftalen. Det kræver handling på flere niveauer.

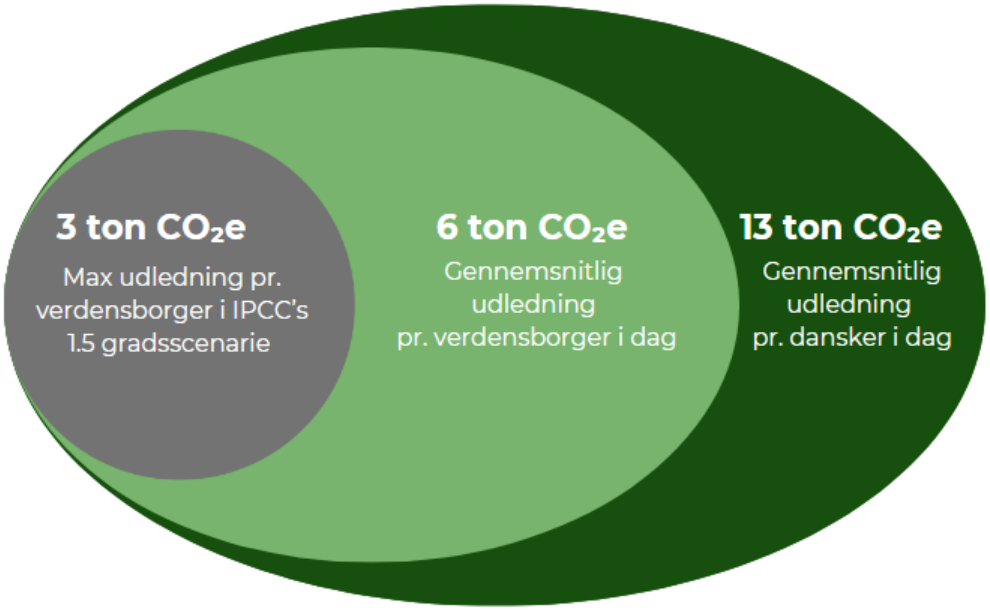

Figur 9. Kilde: Danmarks globale forbrugsudledninger, Concito

Som borger kan man reducere CO_2-aftrykket fra sit forbrug ved for eksempel at ændre madvaner, flyve mindre, transportere sig grønt, bo på mindre plads og købe færre nye ting. Det er dog ikke nok til at halvere Danmarks forbrugsudledninger i 2030. Der er også brug for reduktioner i erhvervssektoren, i den offentlige sektors klimaaftryk samt ny teknologi og lovgivning.

Lejres Repair Caféer
I Lejre Kommune driver lokale repair caféer i Sæby, Ejby, Hvalsø, Lejre By og Gevninge. Hver café har frivillige fixere med forskellige kompetencer. Nogle er gode til at sy, andre kan skille en støvsuger ad og finde problemet. Caféerne er opstartet af frivillige i samarbejde med Lejre Kommune.

Formålet med caféerne er at reducere affald, ændre forbrugsmønstre, styrke lokalsamfundet og skabe viden om og lyst til grøn omstilling. I caféerne er der fokus på, at brugerne selv deltager i reparationerne, så de lærer eller måske endda får interesse i selv at reparere.

Som kommune kan vi facilitere, oplyse og inspirere til grønnere adfærd. Det gør vi blandt andet med grønne arrangementer under Klimaugen, igennem projektet Grønt Living Lab, som skal være et eksperimentarium for bæredygtige, kollektive levemåder, og med handlingen "Klimalandsbyer", hvor vi vil understøtte lokale drømme om fælles, grønne projekter. Vi skal også se indad og mindske klimaftrykket fra forbrug i kommunens egen organisation – læs mere om dette i afsnittet "Kommunen som virksomhed".

Affald er et spejl på et samfunds klimabelastning, fordi en høj affaldsproduktion typisk sker som følge af forbrug af ressourcer og råstoffer. Hver dag hentes ca. 19 tons affald fra husholdninger i Lejre Kommune. Dertil kommer affaldet fra virksomhederne.

Affaldsmængderne pr. indbygger er faldende i Lejre Kommune, og borgerne sorterer deres affald i meget højere grad end for bare få år siden. Den øgede husstands-indsamling i 10 forskellige affaldstyper har bidraget til, at genanvendelsen af husholdningsaffald i Lejre er steget fra 36 % i 2017 til 52 % i 2023.

I samarbejde med ARGO[16], erhverv og borgere vil vi fremme et cirkulært samfund gennem affaldssortering og genbrug både derhjemme og på genbrugspladsen[17]. Det kræver, at det er lige så nemt at genbruge og bytte som at bortskaffe affald.

Genbrugspladsen i Torkilstrup skal spille en central rolle i overgangen til et mere cirkulært kredsløb ved at videreformidle genbrugelige genstande og materialer. Og også i kommunens 49 landsbyer vil vi understøtte lokale ressourcekredsløb. Fællesskaberne kan danne ramme om initiativer som bytteboder, reparationsfællesskaber og deleordninger, der styrker sammenholdet og samtidig mindsker ressourceforbrug og klimaaftryk.

Mål for forbrug, ressourcer og affald

Den samlede mængde affald i Lejre Kommune reduceres med 12% i 2030 (i forhold til 2018)

60 % reel genanvendelse af husholdningsaffald og husholdningslignende erhvervsaffald i 2030.
65 % reel genanvendelse af samme affaldstyper i 2035

Vi vil arbejde for CO_2-neutral affaldsforbrænding i 2030

Vi vil fremme bæredygtig arkitektur og byudvikling

Vision for forbrug: Lejre Kommune har både som virksomhed og samfund i 2045 reduceret forbruget væsentligt i forhold til transport, energi, byggeri, bolig, mad og øvrige forbrugsvarer. Vi bruger, reparerer og deler ressourcerne længst muligt, før vi genbruger og genanvender.

[16] ARGO er et fælles affalds- og energiselskab for blandt andet Roskilde og Lejre kommuner
[17] Handlingerne i klimaplanen for at mindske affald og fremme et cirkulært samfund afspejler og supplerer Lejre Kommunes Affaldsplan 2023-2028: https://lejre.viewer.dkplan/plan/10#/15042

Kommunen som virksomhed

I Lejre Kommune er vi ikke bange for at gå forrest. Heller ikke når det handler om vores egne bygninger og anlæg, måden vores medarbejdere transporterer sig på, og hvordan vi køber ind, tilbereder mad i vores køkkener og håndterer vores affald. Derfor sætter Lejre Kommune med denne klimaplan ekstra fart på omstillingen af vores eget forbrug og klimaadfærd og arbejder med en bred palet af handlinger på tværs af alle klimaplanens temaer.

I de kommende år vil vi gå nye veje og blandt andet udarbejde initiativer, der tager hånd om kommunens CO_2-udledninger fra vores forbrug:

Strategi for bæredygtigt byggeri: Lejre Kommune ejer bygninger i form af blandt andet skoler, institutioner og plejehjem, som løbende vedligeholdes eller udvides med nybyggeri. Det skal vi gøre under hensyn til klima og miljø. I 2025 vil vi udarbejde en strategi for bæredygtigt byggeri, så der kan stilles krav i udbud af kommunalt byggeri. I løbet af 2025 vil vi arbejde med at beregne de klimamæssige konsekvenser af kommunens egne bygge- og anlægsarbejder.

Kloge kvadratmeter: Den mest bæredygtige kvadratmeter er den, der ikke bygges. Vi skal udnytte vores bygninger bedst muligt, gerne med flere funktioner, og tænke os grundigt om, før vi bygger nyt. Programmet “Kloge kvadratmeter” skal forankre denne tankegang i vores praksis og struktur, både når der træffes politiske beslutninger og i administrationens daglige arbejde.

Grønne indkøb: Offentlige myndigheder køber hvert år ind for mere end 310 mia. kroner i Danmark. Med vores indkøbsadfærd har vi mulighed for at skubbe på en bæredygtig udvikling af samfundet, blandt andet ved at lægge vægt på naturressource- og CO_2-besparelser i valg af indkøb. Derfor vil vi udarbejde en handleplan for bæredygtige og grønne indkøb for kommunen som virksomhed i 2025.

Mål for Lejre Kommune som virksomhed

Klimaregnskab: Lejre Kommune vil senest i 2026 udarbejde et klimaregnskab og fastsætte et mål for CO_2-neutralitet for kommunen som virksomhed. Klimaregnskabet tages i brug senest i 2027

Bygninger: Vi vil mindske energiforbruget samt klima- og miljøbelastningen i kommunale bygninger

Byggeri: Vi vil bygge klima- og miljømæssigt, socialt og økonomisk bæredygtigt

Bilflåde: 100 % af den kommunale bilflåde er enten omlagt eller planlagt til alternative drivmidler i 2035 inklusive arbejdsmaskiner

Indkøb: Vi vil købe bæredygtigt og klimavenligt ind. I det omfang, det er muligt, vil vi genbruge og reparere i stedet for at købe nyt

Mad: Vi vil fremme klimavenlig mad i de kommunale køkkener

Arealer: Vi vil arbejde for, at kommunale arealer omlægges til natur, herunder skov, lysåben natur og naturlig vandstand

Affald: Vi vil reducere affaldsmængderne på de kommunale institutioner. Vi vil særligt reducere mængden af restaffald og forbedre kildesorteringen

Ledelse og strukturer: Vi vil arbejde for at opbygge klimakompetencer og -viden i organisationen og indarbejde klimahensyn strukturelt i organisering og arbejdsgange

Vores Klima

I Lejre Kommune dyrker vi det nære: naturen, fællesskaberne og frirummet. Vi er sammen om Vores Sted. Men samtidig er vi også en del af en større virkelighed, og vi har alle et ansvar for klimaet, at tilpasse os klimaforandringerne og sikre en bæredygtig udvikling. Det, vi gør her i Lejre Kommune, påvirker nedbørsmængden i Spanien og tørken på Afrikas Horn. Vores daglige valg sætter aftryk globalt.

I Lejre Kommune finder vi løsningerne i fællesskab. Det gør vi med udgangspunkt i de stærke ressourcer og den store viden og handlekraft, som findes overalt i de 49 små byer og landsbyer. Kommunen skal gå foran - men det er summen af engagement, ideer, initiativer og handlinger, som sikrer, at vi sammen når i mål.

Derfor er klimahandling noget, vi støtter hinanden i. Med initiativet **Klimalandsbyer** vil vi styrke den grønne omstilling med afsæt i den lokale virkelighed og de muligheder, der er i de 49 små byer og landsbyer. Lejre Kommune vil lave et rejsehold, der skal inspirere, engagere og organisere lokal klimahandling i de enkelte landsbysamfund. På den måde vil kommunen understøtte lokale klimainitiativer med afsæt i lokale ønsker, ressourcer og muligheder.

Tilsvarende vægter Lejre Kommune at understøtte **det lokale erhvervsliv** i den grønne omstilling. Det gør vi både i samarbejde med Erhvervshus Sjælland og i vores egen erhvervsservice. I Lejre Kommune er vi stolte af vores mange erhvervsdrivende, som hver dag servicerer, innoverer og producerer til glæde for os allesammen. Vi er i løbende dialog og samarbejde med erhvervslivet om at sikre bæredygtigheden i virksomhedernes mange aktiviteter.

At klimadagsordenen er noget, vi er fælles om, afspejles også i Lejre Kommunes årlige **Klimauge**, hvor vi bygger vi bro mellem det lokale og globale. Her viser Lejre Kommunes borgere, foreninger og erhvervsliv, hvordan klimaomstilling kan være en integreret del af det gode og bæredygtige liv på landet. Via kunst, mad, debatter og naturoplevelser inspirerer vi hinanden til grøn handling. Passionen for bæredygtighed og evnen til at formidle og række ud er – sammen med viljen til omstilling – afgørende drivkræfter for klimaomstillingen i Lejre Kommune.

Klimatilpasning

Klimaforandringer er en af de største udfordringer, vi står overfor i dag. Den stigende udledning af drivhusgasser ændrer de globale vejrsystemer og påvirker det lokale klima. I Danmark betyder dette, at vi kan forvente mere nedbør og højere vandstande i fremtiden. Allerede nu ser vi målbare stigninger i temperaturer, nedbørsmængder og havvandstand, hvilket medfører en række afledte effekter.

For at håndtere de kommende udfordringer er klimatilpasning afgørende. Det indebærer forberedelser til både de nuværende og fremtidige klimaforandringer. Lejre Kommune har i 2022 udarbejdet en klimatilpasningsplan, der løbende tilpasses for at sikre, at kommunen er rustet til at håndtere fremtidens klimaudfordringer på en socialt retfærdig og samfundsøkonomisk hensigtsmæssig måde. For at opnå klimaresiliens og blive klimarobust indebærer det en vedvarende tilpasning af lokalsamfundet. Vores fælles mål er at reducere klimarisikoen i vores kommune.

Fremtidige udfordringer

Nye data fra DMI's Klimaatlas viser, at 100-årshændelser - dvs. en begivenhed, der rent statistisk kun sker en gang hvert hundrede år - fremover vil forekomme hvert andet eller tredje år. Stormfloder vil i slutningen af dette århundrede blive mere voldsomme og hyppige. Forventningen om flere ekstreme vejrhændelser som skybrud, storme, stormflod, hedebølger og tørke betyder, at der skal gennemføres initiativer til at afhjælpe udfordringer med eksempelvis oversvømmelser. Her vil vi kigge på en af de mest sårbare arealanvendelser, som udgøres af de bebyggede arealer. Klimascenarierne ændrer sig løbende, ligesom de nationale klimadata løbende forbedres og bliver mere tilgængelige. Frem mod revision af klimaplanen i 2030 vil det altid være de nyeste data, der anvendes i konkrete projekter.

De forventede højere temperaturer i fremtiden anses ikke for at være kritiske inden for de næste 10-15 år. Det er primært ældre borgere med dårligt helbred, som f.eks. kan være i risiko for dehydrering. Men også den biologiske produktion (fødevarer, biomaterialer og træ) kan være udfordret i forbindelse med ekstreme temperaturer og tørke, hvor vand er en nødvendighed for at få en god høst. Der vil også være forhøjet risiko for naturbrande som konsekvens af længere perioder med tørke, som kan ramme den biologiske produktion med tab af afgrøder til følge.

Den biologiske produktion kan tilpasses ved f.eks. at skifte til mere resistente afgrøder mod tørke, plantesygdomme og skadedyr. Man kan eksempelvis tilskynde til en mere diversificeret produktion samt opsamling af overskudsvand i vinterhalvåret i vandreservoirs til markvanding i perioder med tørke. Vandreservoirs kan også bruges i akutberedskabet til brandslukning i forbindelse med markbrande. I byområder kan flere træer, søer og grønne områder bidrage til at skabe en køligere by om sommeren. Samtidig kan sidstnævnte tiltag også bidrage til at optage eller opsamle regnvand i forbindelse med skybrudshændelser.

Bæredygtig udvikling

Ifølge Lejre Kommunes Vision, *Vores sted – tæt på i hverdagen*, skal vores lokalsamfund i generationer fremover blive ved med at være sikre og trygge steder at bo og leve. Lejre Kommunes strategi for klimatilpasning fokuserer derfor på at forebygge oversvømmelser, tørke og hedebølger, så vi fremtidssikrer og beskytter vores borgere og fælles ressourcer. Vi integrerer klimatilpasning i al relevant planlægning og administration gennem naturbaserede løsninger, eksempelvis hvor regnvand og højtstående grundvand kan håndteres på overfladen og samtidig bidrage til mere natur og biodiversitet.

I forbindelse med konkrete projekter vil en rimelig og retfærdig fordeling indgå i overvejelserne og vurderingen af mulige løsninger. Med fokus på at fordele ressourcerne på en sådan måde, at udbyttet af projektet er så stort som muligt for alle borgere og grundejere i området inden for et givet budget. I konkrete projekter vil vi ligeledes have fokus på at sikre kritisk infrastruktur, men også at vurdere et projekt ud fra befolkningstæthed, arealanvendelse, kulturarv, infrastruktur, risikovirksomheder, beredskab og økonomisk aktivitet.

Vi indtænker risikokortlægning i den administrative og fysiske planlægning fremover. Det vil blandt andet betyde større krav til planlægning på tværs af arealanvendelser, myndigheder og vandløbsoplande. Vi undgår at planlægge for ny bebyggelse i lavtliggende områder i kystnærhedszonen og tæt på vandløb samt friholder lavninger i lokalplaner til vandparkering.

Når vi vælger at beskytte arealer, skal vi være opmærksomme på, at det kan ske på bekostning af andre hensyn, da vi ikke kan beskytte alt imod de skadelige effekter af klimaforandringerne.

Vandløbsoplande
Vandløbsoplande er områder, hvor alt regnvand og smeltevand samles og løber mod et vandløb, hvor det løber videre mod fjordene. Vandløbsoplande går også på tværs af kommunegrænser.

Ledreborg å vandløbsopland
Foto: Jacob Mohr Markmann

Klimatilpasningstiltag indarbejdes i ny planlægning i forbindelse med etablering og omlægning af anlæg og bebyggelse. For at sikre kommunens klimarobusthed skal vi fremover planlægge for mere ekstreme vandmængder. Det gør vi gennem lokal afledning af regnvand til grønne områder og vandløbsoplande i forbindelse med oversvømmelser som konsekvens af skybrud og stormflod. Og når det ekstreme vejr rammer, skal vi være forberedt ved at have et styrket beredskab, der er klar til at håndtere de konkrete akutsituationer, der kan opstå, så vores borgere kan føle sig trygge.

Vi planlægger for vandparkering og andre alternative løsninger for håndtering af regnvand. Kommunale grønne områder kan etableres med naturlige bassiner, vådområder, klimasøer og lokal afledning af regnvand (LAR). Formålet er at sikre mod oversvømmelser i bebyggede områder og andre lokaliteter af samfundsmæssig betydning.

Klimasøer
Klimasøer er regnvandsbassiner, som passer mere naturligt ind i omgivelserne, og som kan fungere som et rekreativt element (se stien i midten), der understøtter biodiversiteten. Og så er er de et vigtigt element i at klimatilpasse vores lokalområder ved at kunne opmagasinere regnvand, som kan være absolut nødvendigt i beboelsesområder, der er truet af oversvømmelser.

Foto: Johan Gadegaard

Udsatte områder og befolkningsgrupper
Specifikke områder truet af oversvømmelse, høj grundvandsstand og erosion er udpeget i klimatilpasningsplanen fra 2022. Byggeri og planlægning i disse områder kræver nødvendig beskyttelse. Borgere i mindre landsbyer og huse tæt ved Roskilde Fjord står over for betydelige udfordringer i forhold til klimahændelser i fremtiden. Disse områder er særligt sårbare over for oversvømmelser og stigende vandstande, som kan påvirke både boliger og infrastruktur.

Flere af de udsatte borgere har begrænsede ressourcer til at tilpasse sig eller genopbygge efter klimahændelser, hvilket kan forværre deres situation og påføre yderligere økonomisk byrde. Psykisk syge, ældre og svækkede borgere, der bor i eget hjem, er en særligt udsat befolkningsgruppe, som kræver et særligt fokus i forbindelse med fremtidige klimahændelser, for eksempel når mere ekstremt vejr eller forhøjet grundvandsstand kan føre til oversvømmelser.

Dertil kan det uvisse og den forhøjede risiko skabe bekymringer, der yderligere belaster sårbare borgere psykisk, hvilke kræver en ekstra indsats i forhold til formidling og støtte fra kommunen og pårørende. Børn og unge er ligeledes en gruppe, som vi skal være særligt opmærksomme på, da klimahændelser som konsekvens af klimaforandringerne kan skabe sociale og økonomiske udfordringer for den enkelte familie og borger. Det skal vi som kommune være med til at belyse og kommunikere om, så rettidig handling kan iværksættes.

Kommunikation
Lejre Kommune arbejder for en bred kommunikation til kommunens borgere, grundejere og virksomheder om udfordringer ved oversvømmelse og grundejers ansvar i forbindelse med klimahændelser. Kommunen skal opbygge en vidensbank over tid for at samle viden fra forskellige videns-institutioner, lokale forsyningsvirksomheder og nabokommuner til gavn for samarbejder på tværs.

Vidensgrundlag og data
Lejre Kommunes klimatilpasningsplan 2022 er baseret på tilgængelige data, metoder og kortmateriale fra 2022. Oversvømmelseskortene er fremskrevet til år 2100 med RCP8.5, som er det klimascenarie, der giver størst klimapåvirkning. Eftersom data må være op til fire år gamle i henhold til C40, kan kommunen vente med at opdatere data til 2026, medmindre der er sket væsentlige ændringer i terræn. Da terrænet generelt set ikke er ændret væsentligt siden 2022, er vores vurdering, at risikobilledet fra 2022 fortsat er retvisende, og at værdikortlægningen stadig er dækkende. Desuden er der taget hensyn til den maksimale klimapåvirkning frem til 2100, hvilket betyder, at eventuelle dataopdateringer kan rummes inden for RCP8.5 og ikke vil have en væsentlig indflydelse på risikobilledet i Lejre Kommune.

I konkrete klimatilpasningsprojekter vil kommunen benytte DMI's Klimaatlas, som indeholder relevante og opdaterede data, der kan anvendes i specifikke projekter afhængig af tidshorisont og krav til robusthed. Derudover benyttes screeningsværktøjet KAMP Klimatilpasning, som Miljøstyrelsen har ansvaret for, samt HIP (frie offentlige hydrologiske data) og Scalgo (planlægningsværktøj der viser vandets vej i terrænet).

Vi vil indsamle viden og data om udsatte og sårbare grupper i projektområdet. Dette sikrer, at risikovurderingen er præcis, og at vi kan planlægge for en rimelig og retfærdig fordeling hen imod at øge kommunens samlede klimarobusthed.

Dertil har vi udarbejdet nye konkrete kvantitative og kvalitative mål for handlinger på kort, mellem og lang sigt med fokus på risikoforebyggende foranstaltninger, som frem mod 2050 er med til at reducere risikobilledet i Lejre Kommune. Vi vil løbende overvåge handlingerne for at sikre, at tidsplanen overholdes, så vi opfylder de fastsatte mål inden for rammen.

Mål for klimatilpasning

Lejre Kommune vil være robust mod klimaforandringer senest i 2050.

Dette indebærer en gennemgående tilpasning til klimaforandringerne gennem strategi og kommunal planlægning med fokus på vores overordnede principper:

- Vi arbejder adaptivt
- Vi arbejder helhedsorienteret
- Vi vælger naturbaserede klimatilpasningsløsninger, der indtænker både klimatilpasning, natur og CO_2-reduktioner
- Vi sikrer fremkommelige beredskabsveje
- Vi planlægger klogt og arbejder med synergier

Del 3: Handleplan

UDKAST

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
1. ENERGI OG VARME				
Rumvarme-besparelser	**1.1**	Understøttelse af fælles varmeprojekter	Omstillingen til fossilfri rumopvarmning i de områder, som i dag er domineret af naturgas, kan blandt andet ske ved fælles varmeforsyning i form af f.eks. termonet. Lejre Kommune vil understøtte, når lokalsamfund rundt omkring i kommunen ønsker at afsøge fossilfri varmeløsninger i fællesskab.	-2035
	1.2	Krav i lokalplaner om forberedelse af fælles, fossilfri varmeforsyning	Når det er hensigtsmæssigt og muligt, vil vi i lokalplanlægning af nye områder stille krav om, at der afsættes plads til tekniske anlæg ifm. fælles varmeforsyning.	2025-2035
	1.3	Kampagner for omstilling af individuel varmeforsyning	Gennem målrettet kommunikation vil Lejre Kommune oplyse om de aktuelle løsninger til omstilling af individuel varmeforsyning. F.eks. kampagner gennem værktøjet Bygningsanalysen.	2026-2035
Energibe-sparelser i bygninger	**1.4**	Støtte til energirådgivning ift boliger og bygninger for private boligejere og erhverv	For at understøtte energibesparelser i bygninger vil Lejre Kommune via Landsbypuljen støtte energirådgivning til boligejere og virksomheder, som overvejer at energirenovere eller skifte varmekilde. Vi vil holde øje med, om der er støttemuligheder til virksomheder.	2026-2035
Elforsyning og VE	**1.5**	Understøttelse af energifællesskaber blandt private og erhverv, herunder solceller på tage	Der kan være både økonomiske, praktiske og klima-/miljømæssige fordele i at lokale sammenslutninger af f.eks. boligejere og erhverv organiserer sig i energifællesskaber, som er fælles om energi- og varmeforsyning. Det kan eksempelvis være i form af fælles tagsolceller på en særligt egnet bygning i lokalområdet. Lejre Kommune vil understøtte lokale grupper, som ønsker at afsøge muligheder og fordele ved at etablere et energifællesskab.	2026-
	1.6	Positivudpegninger til VE, facilitering af proces og borgerdialog	Når der skal planlægges solcelleanlæg og vindmøller, er det vigtigt, at projekterne har lokal opbakning og er med til at skabe værdi for lokalområdet. Derfor beskriver Lejre Kommune i Kommuneplan 2025 en proces for nye vedvarende energianlæg, som blandt andet skal sikre tidlig inddragelse af borgerne i lokalområdet. Lejre Kommune vil understøtte borgerinddragelsen.	2026-2035
	1.7	Åben for nye teknologier i udvikling af VE	I fremtiden ser vi på nye teknologiske muligheder for at producere VE. Det kan ske i takt med, at en given teknologi bliver moden	kontinuerligt
2. TRANSPORT OG GRØN MOBILITET				
Skift til CO_2-neutrale drivmidler	**2.1**	Opstilling af ladestandere i det offentlige rum	Et centralt element for fremme af elbiler er etablering af ladeinfrastruktur. Lejre Kommune har opsat tre hurtigladere i Lejre, Hvalsø og Kirke Hyllinge. Projektering af opsætning af ladestandere på parkeringspladser ved kommunale institutioner er opstartet i første kvartal i 2025. Der er kontinuerlig opmærksomhed på at afsøge, om der er behov for flere ladestandere.	kontinuerligt
Fremme af cyklisme	**2.2**	Cykelstrategi	Der udvikles en cykelstrategi i form af opdatering og udvidelse af stiplanen, som skal forbedre infrastrukturen for cykling og fremme cyklisme gennem eksempelvis kampagner. Indsatserne 2.3-2.6 indgår i cykelstrategien.	2026-2027
	2.3	Bedre cykelforbindelser mellem landsbyer og de større bysamfund	Cykelstinettet skal sikre, at det er attraktivt at vælge cyklen, når turen går til arbejde, skole eller fritidsaktivitet. Der er udarbejdet en strategisk cykelstiplan med primært fokus på sikre skoleveje herunder, hvor der er størst potentiale i forhold til antallet af elever, men også sammenhængende forbindelser på tværs af kommuner til gavn for pendlere, motionscyklister, turisme m.m.	kontinuerligt
	2.4	Attraktive og cykelvenlige stationer og knudepunkter	At kunne parkere sin cykel et sikkert sted har stor betydning for, om cyklen vælges som transportmiddel. Cykelstativernes placering og antallet er derfor afgørende. Gode parkeringsforhold kan også medvirke til at gøre det mere attraktivt at kombinere klimavenlige transportformer såsom cykel og offentlig transport. Vi vil arbejde for mere sikker og tilstrækkelig cykelparkering på stationerne, herunder afdække muligheder for hel eller delvis ekstern finansiering.	kontinuerligt
	2.5	Børn går og cykler	Det er vigtigt, at børn lærer at færdes i trafikken på cykel og til fods. At cykle og gå er en del af en aktiv livsstil, som børnene tager med sig videre i deres voksenliv - det skal vi understøtte, og give endnu flere børn mulighed for selv at transportere sig. Der udarbejdes en indsats om at fremme at børn cykler og går.	2026-

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
	2.6	Cykelkampagner	Vi vil fremme af alle former for cyklisme – pendling, ærindecykling, motionscykling, cykelturisme mv. Vi vil via kampagner gøre en indsats for at få pendlere og de ansatte på lokale arbejdspladser til at vælge cyklen frem for bilen – eller kombinere cykel og offentlig transport. Målgrupper er både borgere og virksomheder.	kontinuerligt
Attraktiv kollektiv transport	**2.7**	Fremme af attraktiv kollektiv transport	Den kollektive trafik, busserne og toget, er vigtige for at give gode transportmuligheder som alternativ til bilen. Lejre Kommune vil undersøge nye løsninger, der skal fremme brugen af kollektiv transport. Gennem lobbyarbejde og samarbejder vil Lejre Kommune gøre en aktiv indsats for at forbedre den kollektive trafik, eksempelvis øge antallet af togafgange fra stationsbyerne. Vi vil arbejde for at skabe alternativer til traditionel offentlig transport. Vi arbejder løbende på at gøre vores busstoppesteder attraktive, både i forhold til belysning, læ og komfort.	kontinuerligt
Mindre solobilisme	**2.8**	Fremme af samkørsel og delebilisme	Samkørsel og delebilisme kan blandt andet bidrage til at nedsætte CO_2-udslippet og mindske trængsel på vejene. Derudover kan det være en billigere måde at transportere sig på frem for at køre i hver sin bil. Vi vil arbejde for mindre solobilisme gennem f.eks. lokal involvering samt udpegning og etablering af samkørselsstoppesteder og delebilsparkering. Vi vil også afdække muligheden for at indarbejde delebilsordninger i forbindelse med lokalplanlægning.	kontinuerligt
3. LANDBRUG OG AREALANVENDELSE				
Skovrejsning	**3.1**	KLIMA+ samarbejde om skovrejsning, herunder faciliterede samarbejder med virksomheder.	Vi vil arbejde med at rejse skov - både på kommunale og private arealer - i samarbejde med Klimaskovfonden og de virksomheder, som ønsker at give et bidrag til lokal skovrejsning i Lejre Kommune.	2025-
	3.2	Skovstrategi	Vi vil udarbejde en skovstrategi, der skal kvalificere vores skovrejsningsmålsætning og komme med bud på, hvor skoven kan placeres. Strategien skal give bud på, hvordan skovrejsning både kan spille sammen med udpegningsgrundlaget i omlægningsplanen (kvælstoftilbageholdelse) og samtidig sikre hensyn til øvrige arealinteresser såsom rekreation og landskabelige udpegninger.	2025-2026
	3.3	Dialog med lokale lodsejere og øvrige aktører om muligheder for skovrejsning.	Lodsejerne i Lejre Kommune er en vigtig samarbejdspartner i den grønne omstilling. Samarbejdet styrkes gennem vedvarende dialog og inddragelse af lodsejernes lokale viden og erfaringer, herunder drøftelse af muligheder for at rejse skov på deres ejendom.	kontinuerligt
Udtagning af lavbunds-jorde	**3.4**	KLIMA+ samarbejde om udtagning af lavbundsjord.	I samarbejde med Klimaskovfonden vil vi arbejde med at udtage lavbundsjorde på private jorde. Vi vil som kommune påtage os en opsøgende rolle overfor lodsejerne og gå i dialog om lokale muligheder for at gennemføre lavbundsprojekter.	kontinuerligt
	3.5	Deltagelse i Land4Climate fra år 2024-2027 om effektiv udtagning af lavbundsjord via samskabelse og dialogbaserede metoder.	Projektet Land4Climate skal understøtte og udvikle Lejre Kommunes dialogbaserede tilgang til arbejdet med udtagning af lavbundsjord, herunder facilitering af borgermøder og lokale dialoger. Projektet skal også styrke det tværkommunale samarbejde om udtagning af lavbundsjorde i ådale, der flugter kommunegrænser. Lejre Kommune er, i samarbejde med Roskilde Kommune, ved at afdække muligheder for at gennemføre en fokuseret udtagningsindsats i en tværgående ådal.	-2027
Klimavenlige og bæredygtige landbrug	**3.6**	Understøttelse af klimavenlige, klimarobuste og bæredygtige landbrug	Vi vil understøtte en udvikling af landbruget i Lejre Kommune i en grøn og bæredygtig retning. Vi vil understøtte en mere plantebaseret fødevareproduktion og lokale producenter og deres mulighed for at afsætte til nærmarkedet. Samtidig vil vi afsøge muligheder for at skabe rammer for nye former for landbrug, herunder skovlandbrug.	kontinuerligt
Omlægning af landbrugs-jord	**3.7**	Vi vil omlægge 300 hektar landbrugsjord til ekstensivering, herunder eksempelvis lysåben natur, udtagning til VE, afgræsning og naturgenopretning inden 2030.	135 hektar er allerede ansøgt om Permanent Ekstensivering via Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Tilsagn gives til lodsejerne primo 2025. Vi vil i Lejre Kommune arbejde for omlægning af jord de rigtige steder: Her prioriteres jorde langs vandløb (ådale), jorde indenfor grundvandsdannende oplande og indvindingsoplande (grundvandsbeskyttelse) og jorde der er i tilknytning til naturarealer. Vi vil prioritere at skabe store sammenhængende naturområder, da mange små områder ikke i sig selv kan vende tabet af biodiversitet. Dog er det vigtigt samtidig at bevare og udvide eksisterende mindre naturområder på tværs af kommunen. Fødevareproduktionen skal finde sted på de robuste jorde. Vi vil beskytte grundvandet, hvor 80% af arealet i Lejre Kommune er områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Vi vil arbejde målrettet med omlægning af landbrugsjord indenfor indvindingsoplande, grundvandsdannende oplande og nitratfølsomme områder (NFI). Eksisterende og nye partnerskaber vedr. jordfordeling samt opkøb af jord som middel til at skabe mere natur og højere biodiversitet er nødvendige tiltag.	kontinuerligt

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
Viden, netværk og dialog	**3.8**	Viden, netværk og dialog om arealomlægninger.	Vi vil kontinuerligt gå i dialog med Lejre Kommunes lodsejere om mulige forandringstiltag på deres arealer. Vi vil skabe platforme for effektive samarbejder, der bringer forskellige aktører sammen om fælles projekter. KLIMA+ partnerskabet med Klimaskovfonden giver mulighed for samarbejde mellem lodsejere, kirker, forsyningsselskaber og kommunen om udtagning af lavbundsjord og skovrejsning. Land4Climate giver adgang til nyeste viden om effektiv udtagning af lavbundsjord, herunder afprøvelse og udvikling af best practice ift. at gennemføre succesfulde inddragelsesprocesser med stærk lokal tilknytning.	kontinuerligt
4. FORBRUG, RESSOURCER OG AFFALD				
Affald og cirkularitet	**4.1.1**	Affaldsreduktion og styrket kildesortering	Vi vil bidrage til at reducere de samlede affaldsmængder, herunder mængden til forbrænding og arbejde på at udnytte de genbrugelige og genanvendelige ressourcer bedre. Samtidig vil vi fokusere på, at en større mængde af plast og mad- og drikkekartoner tages ud af restaffaldet.	kontinuerligt
	4.1.2	Kildesortering og genanvendelse af erhvervsaffald	Vi vil sikre bedre kildesortering af erhvervsaffald og opnå mere og bedre genanvendelse fra virksomheder. Det nationale pejlemærke er 55 % reel genanvendelse af erhvervsaffald i 2025.	2025-
	4.1.3	Formidling af klimavenligt forbrug til borgere og virksomheder	Vi vil øge opmærksomheden på forebyggelse, reparation og direkte genbrug. I samarbejde med borgere og partnere vil vi identificere og fjerne barrierer for yderligere sortering til genbrug og genanvendelse. Vi vil kompetenceopbygge borgere og virksomheder til at reducere mængden af affald og arbejde med at udvikle en adfærd i hverdagen, hvor affaldssortering og genbrug er normen.	kontinuerligt
	4.1.4	Repair-caféer, bytte- og reparationsværksteder	Vi vil fortsætte samarbejdet med Lejres Repair Caféer og understøtte eventuelle nye initiativer eks. hyppigere åbningsdage, værktøjs-udlån-service, repair-caféer for børn & unge.	kontinuerligt
	4.1.5	Delebokse til f.eks. bøger, køkkenartikler, boligartikler, tøj og byggematerialer	Vi vil i samarbejde med borgere, virksomheder m.m. igangsætte relevante projekter med forebyggelse af affald, reparation og direkte genbrug ved f.eks. at etablere lokale bytte- og nærgenbrugsstationer. Vi vil i samarbejde med ARGO arbejde med direkte genbrug på genbrugspladser i kommunen gennem bytteområder med gratis materialer og genstande.	-2029
	4.1.6	Byggeaffald til genbrug på genbrugsplads	Byggematerialer fra byggebranchen kan afleveres på genbrugspladsen og genbruges af private og erhverv.	2025-
	4.1.7	Udvikling af CCS og afvikling af forbrændings- og deponianlæg	Lejre Kommune understøtter etablering af CCS-anlæg (Carbon Capture and Storage, opsamling af CO_2) på Argos forbrændingsanlæg i Roskilde Kommune og arbejder for en gradvis afvikling af forbrændings- og deponianlæg.	2025-2035
Byggeri	**4.2.1**	Strategi for fremtidens bæredygtige arkitektur og byudvikling	Lejre Kommune vil udarbejde en strategi for fremtidens bæredygtige arkitektur og byudvikling - både for udvikling af eksisterende byer, landsbyer samt nye byudviklingsområder. Strategien skal skabe klare rammer for, hvordan fremtidens arkitektur kan imødekomme krav til mere klimavenligt og bæredygtigt byggeri, samt bygge bro til de mange kulturhistoriske kvaliteter, vi har i Lejre Kommune.	2025-2026
	4.2.2	"Del huset" - nyt projekt om at få flere boliger ind i den eksisterende boligmasse	Lejre Kommune deltager i projektet "Del huset". Projektet skal afdække muligheder og barrierer for at skabe flere boliger i den eksisterende boligmasse. Målet er understøtte behovet for flere mindre boliger uden at bygge nyt og samtidig skabe mere værdi, dagligdagsliv og fællesskab i byerne.	2025-2026
Forbrug	**4.3.1**	Monitorering af privat forbrug	Lejre Kommune ønsker at følge Lejreborgernes forbrug og deres opmærksomhed på eget forbrug, med henblik på at kunne evaluere, målrette og udvikle arbejdet med forbrugsbaserede CO_2-udledninger. Der er endnu ikke data på kommuneniveau om borgernes private forbrug af mad, tøj, elektronik og andre forbrugsgoder. Klimaalliancen igangsætter i 2025 et projekt, som skal udvikle værktøjer til dette. Vi anvender de til enhver tid mest dækkende data, og supplerer eventuelt med egne undersøgelser når hensigtsmæssigt.	
5. KOMMUNEN SOM VIRKSOMHED				
Bygninger	**5.1.1**	Energirenovering	Den igangværende, løbende energirenovering af de kommunale bygninger fortsættes.	kontinuerligt
	5.1.2	Udfasning af fossil varmeforsyning	Der arbejdes for udfasning af fossil varmeforsyning i kommunale bygninger senest i 2035. Kommunens bygninger tilmeldes fælles varmeløsninger, som f.eks. termonet og fjernvarme, hvor det er muligt og økonomisk rentabelt.	-2035

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
	5.1.3	Solceller på kommunale tage	Mulighederne for solceller på kommunale tage afsøges, herunder juridiske hindringer og det reelle potentiale på de kommunale bygninger.	2025
	5.1.4	Bæredygtigt byggeri	Lejre Kommune ejer bygninger i form af blandt andet skoler, institutioner og plejehjem, som løbende vedligeholdes eller udvides med nybyggeri. Det skal vi gøre under hensyn til klima og miljø. I 2025 vil vi udarbejde en strategi for bæredygtigt byggeri, så der kan stilles krav i udbud af kommunalt byggeri.	kontinuerligt
	5.1.5	Kloge kvadratmeter	Vi skal udnytte vores bygninger bedst muligt, gerne med flere funktioner, og tænke os grundigt om, før vi bygger nyt. Programmet "Kloge kvadratmeter" skal forankre denne tankegang i vores praksis og struktur, både når der træffes politiske beslutninger og i administrationens daglige arbejde. Vi skal i videst muligt omfang dele, udfase og renovere i stedet for at bygge nyt.	kontinuerligt
Grøn transport	**5.2.1**	Omlægning af kommunens bil- og maskinpark til el og alternative drivmidler	Omlægning af kommunens egen bil- og maskinflåde til el og alternative drivmidler. Lejre Kommune har i 2023 opnået målsætningen om, at 50% af den samlede kommunale bilflåde skal være omlagt til alternative drivmidler. Dermed er Lejre den kommune med den fjerde største andel af bilflåden på el i 2024. Udviklingen på markedet følges løbende, og omlægning til grønne drivmidler indgår som en væsentlig parameter, når der udskiftes eller investeres i nye køretøjer. Et af de næste skridt er at undersøge, om robotplæneklippere til kommunens boldbaner kan køre på el.	-2035
	5.2.2	Grøn medarbejdertransport til, fra og på arbejde	Der udvikles en indsasts for grøn medarbejdertransport med fokus på aktiv mobilitet og mindre solobilisme. Dette kunne indbefatte, at elcykler stilles til rådighed for transport i arbejdstiden; at cykelfaciliteter optimeres og arbejdspladsen løbende får besøg af en cykelmekaniker; og at der arbejdes med at øge incitamenterne til at medarbejderne samkører eller cykler til arbejde.	2025-
Klimavenlige vejanlæg og -belysning	**5.3.1**	Klimavenlige vejanlæg	Der udføres pilotprojekter, hvor mulighederne for at genbruge materialer eller anvende materialer med lavere CO_2-aftryk undersøges.	-2035
	5.3.2	Forældede lyskilder udkskiftes til LED og smart energistyring følges	Der er potentiale på udskiftning af ældre lyskilder til LED på private fællesveje. Lejre Kommune varetager driften af en del af disse og arbejder for udskiftning de steder, hvor Lejre Kommune selv varetager. Kommunen har ikke viden, der hvor private selv driver. Der er formentlig potentiale i at informere grundejerforeninger om fordelene ved udskiftning på private fælleseje.	2026-2028
	5.3.3	Pilotprojekt med bæredygtige anlæg	Der udføres et pilotprojekt på et egnet anlæg, f.eks. cykelstien langs Sæbyvej, hvor CO_2-aftrykket indgår som parameter.	2026
Affald	**5.4.1**	Reducere affald i kommunale institutioner ved målrettet indsats	Vi vil arbejde for, at de kommunale institutioner reducerer mængden af affald. Grønne indkøb kan være med til at sikre dette. Vi vil søge at etablere reparationsaktiviteter i institutionerne. Vi vil hjælpe institutionerne med at indarbejde efterspørgsel efter og afsætning af genbrugte og genanvendte produkter i deres daglige drift. Vi vil gøre en særlig indsats for institutionerne med børn og unge.	-2026
	5.4.2	Etablering af affaldsgårde	Ved alle større kommunale bygninger etableres affaldsgårde, der understøtter den besluttede affaldssortering. Affaldsgårdene dimensioneres efter stedets behov for affaldscontainere og placeres i h.t. forsikringskrav omkring brandsikkerhed, tømningsmulighed mv.	-2027
	5.4.3	Rådgivning til forbedret og optimeret affaldssortering	Vi vil arbejde videre med at tilpasse og optimere de fysiske rammer for affaldssortering og udbrede adfærdsrettede løsninger, så endnu flere motiveres til at sortere mere og bedre.	-2027
Grønne indkøb og forbrug	**5.5.1**	Genbrugsmaterialer til/fra kommunale institutioner	Vi vil prioritere mere genbrug fremfor nyindkøb. Vi vil skabe en fælles digital platform, der gør det nemmere at vælge den mest bæredygtige løsning i forbindelse med indkøb af inventar og materialer. Vi vil sikre mere genbrug af kommunens inventar ved at udnytte eksisterende depoter i kommunens bygninger. Nytteindsatsen vil opbevare, indsamle og renovere møbler og andet inventar, som ellers ville blive kasseret.	kontinuerligt
	5.5.2	Grønne drivmidler i kommunens offentlige udbud	Vi vil stille krav til kørsel med grønne drivmidler i kommunens offentlige udbud, herunder renovation. Udviklingen på markedet følges løbende, og kravene til grønne drivmidler indgår som en væsentlig parameter, når der laves offentlige udbud.	kontinuerligt
	5.5.3	Handleplan for grønne og bæredygtige indkøb	Der udarbejdes i 2025 en handleplan for bæredygtige og grønne indkøb med en række konkrete indsatser med fokus på CO_2-reduktioner. Det kan f.eks. være levetidsforlængelse på it-området, genbrugsbørs for møbler og erstatning med bæredygtige varer.	-2030

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
	5.5.4	Ny madpolitik	Der udarbejdes en madpolitik, hvor de officielle kostråd og bl.a. klima, bæredygtighed og lokale fødevarer indgår. Indsatsen består dels i at udvikle madpolitiken, dels i at understøtte implementeringen.	2025-2026
Kommunale køkkener	**5.6**	Uddannelse af kommunalt madpersonale og -undervisere i klimamad	Kommunalt madpersonale og madprofessionelle i Lejre Kommunes organisation skal have tilbud om et kompetenceløft, så kommunens institutioner i højere grad kan servere og undervise i klimavenlig og bæredygtig mad. Klimamad indgår fremadrettet i den løbende kompetenceudvikling.	2026-2027
Ledelse og strukturelle tiltag	**5.7.1**	Grøn kompetenceudvikling i den kommunale ledelse	Kompetenceudvikling og øget viden om klima og grøn omstilling hos kommunens ledere er en vigtig forudsætning for, at den kommunale organisation kan være aktivt medvirkende til de omstillingsprocesser, der skal til i forhold til at tage ejer- og lederskab for et samlet mål om en klimaneutral og klimarobust kommune.	2025-2027
	5.7.2	Klima i sagsfremstillinger	Sagsfremstillinger, der omhandler bygge- og anlægsprojekter, skal rumme en klimavurdering, da der typisk er store miljømæssige konsekvenser ved sådanne projekter både i forhold til ressourceforbrug og CO_2-udledning. Der afsættes et årsværk til dette arbejde fra 2025.	2025-
	5.7.3	Klimaintroduktion i onboarding af nye medarbejdere	Der udvikles en klimaintroduktion, som bliver obligatorisk for alle nye medarbejdere senest fra 2026. Ved introduktionen bliver man som ny medarbejder præsenteret for Lejre Kommunes visioner og planer for klima og bæredygtighed, og der faciliteres en fælles refleksion over, hvordan klima og bæredygtighed kan tænkes ind i konkrete områder og jobfunktioner.	2026-
	5.7.4	Klimatemamøder i alle udvalg årligt	Hvert år gennemføres et temamøde for hvert politisk udvalg, hvor indsatser og status på klimaområdet - både CO_2-reduktioner og klimatilpasning - gennemgåes, og det drøftes hvordan klima kan tænkes ind i arbejdet på udvalgets område.	2026-
	5.7.5	Aktivt grønt ejerskab i kommunale selskaber	Gennem aktivt ejerskab arbejder Lejre Kommune for at klima og bæredygtighed indgår som væsentlige parametre i drift og udvikling af de kommunale selskaber.	kontinuerligt
	5.7.6	Klimaregnskab og målsætning om klimaneutralitet for kommunen som virksomhed	Vi vil fastsætte et mål for klimaneutralitet i Lejre Kommune som virksomhed med afsæt i et klimaregnskab for organisationen. Klimaregnskabet tages i brug senest i 2027	2026-
Kommunale arealer	**5.8**	Udtagning af kommunalt ejede jorde fra omdrift	Vi vil arbejde med udtagning af de rette jorde: Det kan være jorde, der er tørveholdige, har en stor udvaskningsgrad, ligger over særlige drikkevandsinteresseområder, ligger bynært eller er i nær sammenhæng med følsomme biotoper. Jorde inden for disse kategorier tages ud af omdrift og udlægges til permanent natur, afgræsning, høslæt, skov eller rekreation.	-2030
6. VORES KLIMA				
Klimaugen	**6.1**	Klimaugen	Klimaugen afholdes en gang årligt og rummer en række arrangementer om bæredygtighed og grøn omstilling skabt at borgere, virksomheder og Lejre Kommune. Klimaugen skal sikre involvering, engagement, netværksdannelse og formidling af klimaomstillingen til borgere, foreninger og erhvervsliv i Lejre Kommune.	kontinuerligt
Klimalands-byer	**6.2**	Klimalandsbyer	Med initiativet Klimalandsbyer vil vi styrke den grønne omstilling med afsæt i den lokale virkelighed og de muligheder, der er i de 49 små byer og landsbyer. Lejre Kommune vil lave en indsats for at igangsætte, inspirere, engagere og organisere lokal klimahandling i de enkelte landsbysamfund. Der vil være fokus på at mobilisere og understøtte lokale fællesskaber og ildsjæle, som kan drive idéerne. Formålet er at igangsætte og understøtte lokale klimainitiativer med afsæt i lokale ønsker, ressourcer og muligheder. Det kan for eksempel være: - Grøn fællesspisning - Dyrkningslaug - Samkørsel og delebiler - Biodiversitet i haverne - Styrke den lokale service ift indkøb, fx fællesindkøb - Energirenovering, fx stordriftsfordele ved samtidig renovering - Energifællesskaber og fælles varmeprojekter	-2030
Borgerind-dragelse	**6.3**	Borgerinddragelse i klimaarbejdet	For at sikre demokratisk opbakning til klimaarbejdet og samarbejder om konkrete indsatser, der skal sikre CO_2-reduktioner og klimatilpasning, vil vi løbende inddrage borgere og foreningsliv i Lejre Kommunes klimaarbejde. Inddragelsen sker i de fora, sammenhænge og med de metoder, som vurderes mest meningsfulde. Det kan f.eks. være i form af udvidede processer for kommuneplaner og lokalplaner, i samarbejder med foreningslivet eller i faciliterede processer i landsbyer. I forbindelse med inddragelsen er vi opmærksomme på at inkludere borgere, som er særligt sårbare eller udsatte i forbindelse med klimatiltag og klimaforandringer.	kontinuerligt

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
Biblioteker / Hallerne / Kulturhuse	**6.4**	Bibliotekerne som platform for klimaindsatsen	Vi vil undersøge bibliotekernes muligheder for og metoder til at være platform for klimaformidling og -fællesskaber, mhp. at mobilisere lokale ambassadører og ejerskab	2025-2030
Grønt Living Lab	**6.5**	Grønt Living Lab	Grønt Living Lab Hvalsø er et fremtidslaboratorium, hvor unge, lokale ildsjæle, virksomheder og vidensinstitutioner udvikler og afprøver bæredygtige måder at bygge, bo og leve sammen på. Projektet består af to delprojekter: Studieboliger og Aktivitetshus. Studieboligerne skal vise vejen til grøn omstilling i byggeriet med fokus på klima, energi, forbrug og alternative byggematerialer og boformer. Aktivitetshuset er en gammel maskinhal, der transformeres til et (unge-)kultur- og iværksætterhus med værksteder og kulturaktiviteter for unge, lokalsamfundet og virksomheder, der arbejder med grønne fællesskaber. Der er ansat en projektleder i 2025, som skal udvikle og realisere Grønt Living Lab i forlængelse af forprojektets visioner.	2025-2030
Skoler/ dagtilbud	**6.6.1**	Grøn Skole og Grønne Spirer	Alle skoler og nogle dagtilbud arbejder med Grøn Skole og Grønne Spirer-konceptet. I Grøn Skole indgår følgende syv elementer som skolerne arbejder med årligt: Grønt råd, Grøn vision, Grøn revision, Grøn handleplan, Grønne handlinger, Grøn undervisning og Involvering. I Grønne Spirer er der fokus på udeliv, natur og miljø og en grøn og sund hverdagskultur i institutionerne.	kontinuerligt
	6.6.2	Grøn Uge under Klimaugen	Alle skoler og dagtilbud arbejder løbende med klimaemner. Under Klimaugen vil alle skoler og dagtilbud udvælge, hvad de lægger vægt på og præsenterer eller udstiller for andre.	kontinuerligt
	6.6.3	Bliv Skjoldunge: Nationalpark Skjoldungernes Land tilbud til skoler	Alle skoler deltager i "Bliv Skjoldunge", der er et dannelsesprojekt, som blandt andet har til formål at styrke elevernes arbejde med naturdannelse og FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. 3. - 7. klasser i Lejre er på årlige ture i og omkring nationalparken. Hver tur ledes af en naturvejleder og understøttes af materialer til før, under og efter turen.	kontinuerligt
	6.6.4	Undervisningsforløb for skoler hos Argo og Fors om affald, genbrug, grundvand og rensning af vand	Flere skoler besøger Argo eller Fors, der tilbyder undervisningsforløb om affald, genbrug, grundvand og rensning af vand. Eleverne lærer gennem besøg, forsøg og teater om affald, drivhuseffekt, varme og energiudnyttelse, samt grundvand og hvad der sker, når man trækker ud i toilettet.	kontinuerligt
	6.6.5	Projekt Edison	Flere skoler deltager i Projekt Edison, der et undervisningsforløb for elever i 6. og 7. klasse, hvor elever arbejder med deres kompetencer indenfor innovation og teknologiforståelse til at skabe nye løsninger på virkelige problemer. Gennem forløbet generer eleverne idéer om et mere bæredygtigt lokalområde gennem entreprenørskab, innovation og teknologi.	kontinuerligt
	6.6.6	Nordisk Skolesamarbejde	Flere skoler deltager i Nordisk Skolesamarbejde, hvor der samarbejdes med skoler i Norden om blandt andet bæredygtighed og globalt borgerskab.	kontinuerligt
	6.6.7	Tekstil upcycling	Lejre Kommune er igang med at udvikle et undervisningsforløb, hvor eleverne introduceres til klimapåvirkningen fra vores beklædning og cirkulær økonomi gennem upcycling workshop med tekstiler fra genbrugsstationen i Torkilstrup.	2025-
	6.6.8	Afprøvning af klima som fast agenda i fælleselevrådet	Lejre Kommune har et fælleselevråd, hvor elevrådsrepræsentanter fra alle folkeskoler mødes. I den kommende periode undersøges det, om dette forum er en god platform til inddragelse af kommunens børn og unge på klimaområdet. Drøftelser med fælleselevrådet kan bringe nytænkning ind i kommunens klimapolitik og komme med input til fremtidens klimaløsninger.	2025-2030
Kommunikationsindsats	**6.7**	Kommunikationsindsats	Der udvikles og gennemføres en kommunikationsindsats, som skal støtte forståelsen for klimaarbejdet blandt borgere, foreninger og virksomheder og inspirere dem til egne aktiviteter. Kommunikationen kan f.eks. rumme konkrete eksempler på borgernes, foreningernes og virksomhedernes engagement og indsatser. En anden del af kommunikationen skal synliggøre, hvor langt Lejre Kommune er kommet i forhold til de enkelte indsatsområder og reduktionsmål.	2025-2030
Erhverv	**6.8.1**	Vejlede om tilskudsmuligheder til grøn omstilling	Lejre Kommune understøtter og hjælper virksomheder til grøn omstilling og bedre ressourceudnyttelse, herunder ved tilskudsordningerne SMV:Grøn (hjælp til grøn omstilling og ressourceeffektivitet), SMV:Grønne Kompetencer (kompetenceløft til medarbejdere og ledelse inden for bæredygtighed og CO_2Puljen (tilskud til dokumentation og reduktion af CO_2-udledning).	-2030
	6.8.2	Tilbud til virksomheder om sparring på bæredygtighedsstrategi og værdikæder	Lejre Kommune hjælper virksomhederne via sparringstilbud til at opnå større bæredygtighed og få overblik over værdikæden. *Bæredygtighedstjek* giver overblik over virksomhedens bæredygtighedsindsats og hjælp til planlægning af den fremadrettede strategi. *Bæredygtige Værdikæder* giver redskaber til dialog med leverandører og optimering af værdikæden i forhold til bæredygtighed.	-2030
	6.8.3	Understøttelse af at virksomheder deltager i program- eller workshopforløb om bæredygtighed	Lejre Kommune understøtter, at virksomheder deltager i programforløb eller workshops, f.eks. *Closing Loops,* som har fokus på cirkulær økonomi og samarbejde på tværs af virksomheder og kan hjælpe virksomheden til at forstå og forbedre virksomhedens klimaaftryk.	-2030

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
	6.8.4	Understøttelse af virksomheders grønne omstilling gennem digitale værktøjer	Lejre Kommuner hjælper virksomhederne til at få overblik over deres klimaaftryk gennem *Ansvarlighedstjekket* (en guide til at arbejde struktureret med ansvarlighed og due diligence for bæredygtighed) og *Klimakompasset* (hjælper med at forstå og forbedre virksomhedens klimaaftryk).	-2030
	6.8.5	Understøttelse af samarbejde med og mellem virksomheder med henblik på bl.a. bæredygtighed	Lejre Kommune understøtter samarbejde med og mellem virksomheder, eksempelvis gennem *Erhvervsuddannelses- og Karrieremessen* . Messen sikrer fremtidige elever og arbejdskraft, giver mindre transport med lokale medarbejdere og skaber mulighed for mere samarbejde mellem virksomheder.	-2030
	6.8.6	Klima- eller ressourcepartnerskaber	Lejre Kommune vil undersøge muligheden for at danne klima- eller ressourcepartnerskaber. Det kan være mellem virksomheder eller mellem kommunen og virksomheder.	2026-2030
7. KLIMATILPASNING				
Vi arbejder adaptivt	**7.1.1**	Kommunikation til borgere og grundejere	Vi sikre regelmæssig offentlig kommunikation f.eks. ved at sende breve ud til borgere og grundejere, så de ved, hvordan de kan blive mere robuste overfor klimahændelser i fremtiden. Vi holder informationsmøder om, hvordan grundejere kan sikre deres ejendomme. Formålet er at alle borgere og grundejere modtager information og viden om oversvømmelsesfaren.	kontinuerligt
	7.1.2.	Ny data og viden om klimatilpasning	Vi indhenter de nyeste data og viden inden for klimatilpasning og tager højde for social retfærdig fordeling i forbindelse med planlægning af konkrete tiltag og indsatser. Vi tager f.eks. højde for befolkningstæthed, arealanvendelse, kulturarv, infrastruktur, risikovirksomheder, beredskab, kritisk infrastruktur og økonomisk aktivitet i planlægningsprocessen.	kontinuerligt
	7.1.3	Varslingssystem i tilfælde af klimahændelser	Vi undersøger muligheden for at oprette et varslingssystem til borgerne i tilfælde af stormflod, ekstrem regn, snestorm, brand m.v. F.eks. i form af en sms-ordning, hvor borgere bliver varslet i god tid, så de kan tage nødvendige forholdsregler og evakuere om nødvendigt. Dette tiltag kan være med til at understøtte beredskabet i ekstreme vejrsituationer.	2028-
	7.1.4	Partnerskaber og netværk	Vi indgår i partnerskaber og netværk nationalt med fokus på klimatilpasning.	kontinuerligt
Vi arbejder helheds-orienteret	**7.2.1**	Inddragelse af børn og unge	Vi understøtter kommunens skoler i undervisningsforløb om klimatilpasning og i dialogen om klimaforandringernes betydning for den enkelte.	2026-
	7.2.2	Klimatilpasning af kommunale ejendomme	Vi arbejder for klimatilpasning af vores kommunale ejendomme, f.eks. gennem placering på grunden, udformning af selve bygningens volumen og generelle skikkelse, LAR-løsninger (Lokal Afledning af Regnvand), hvor det er muligt mv.	kontinuerligt
	7.2.3	Klimatilpasning på tværs af kommunegrænser	Vi samarbejder på tværs af kommunegrænser om klimatilpasningstiltag.	2025-
	7.2.4	Klimatilpasning i vejanlæg	Når vi renoverer vores veje, indtænker vi klimatilpasning i trafikale anlægsprojekter. Det kan f.eks. være at anvende drænasfalt, hvor det er muligt, og afvandingssystemer, der er fremtidssikrede.	kontinuerligt
	7.2.5	Dialog med lokale virksomheder	Vi indgår i dialog med virksomheder, som opfordres til at lave en handleplan for klimatilpasning for at reducere økonomisk tab af inventar, bygninger, maskiner, husdyr og afgrøder ved ekstreme vejrforhold som konsekvens af klimaforandringerne.	2026-
	7.2.6	Ingen lokalplanlægning i udsatte områder	Vi udlægger ikke nye byudviklingsområder i lavtliggende områder eller tæt på kysten eller vandløb. Der skal indtænkes afværgeforanstaltninger i lokalplanlægningen af områder tæt på kysten og vandløb.	kontinuerligt
	7.2.7	Krav om afværgeforanstaltninger ved ombygning, nybyg eller renovering	Ved ombygning, renovering eller nybyg af huse i risikoområder vil byggemyndigheden stille krav om afværgeforanstaltninger for at undgå værdiskader i forbindelse med skybrud og stormflod med oversvømmelser til følge.	2025-
	7.2.8	Sundhedsberedskabsplan for ældre ved klimahændelser	Der udarbejdes en sundhedsberedskabsplan, som sikrer vores sårbare ældres sundhed i tilfælde af klimahændelser.	kontinuerligt
	7.2.9	Klimahændelser indarbejdes i relevante beredskabsplaner niveau II og III	Klimahændelser integreres i alle relevante beredskabsplaner niveau II og III for de fagområder og lokationer, der er en del af Lejre Kommune som organisation, såsom plejehjem, hjemmepleje, bosteder, skoler, daginstitutioner samt natur- og miljøområdet.	kontinuerligt

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
	7.2.10	Dialog med kommunale tilbud for psykisk sårbare grupper	Vi understøtter kommunale tilbud for psykisk sårbare grupper i dialogen om klimaforandringernes betydning for den enkelte.	2026-
	7.2.11	Vidensbank om klimatilpasning	Vi opbygger en vidensbank om klimatilpasning, som kan bestå af videnskabelige artikler, rapporter og undersøgelser om klimatilpasning. Derudover lokal viden om udfordringer med oversvømmelser, vejledninger, case-studier, lovgivninger og strategier samt overblik over værktøjer og programmer m.v.	kontinuerligt
	7.2.12	Vi planter træer	Vi planter i alt 500 træer fordelt i vores landsbyer, som kan give skygge og opsamle regnvand og være med til at øge luftkvaliteten i vores landsbyer.	2026-
Vi vælger naturbaserede løsninger, der indtænker både klimatilpasning, natur og CO_2-reduktioner	**7.3.1**	Vi genslynger å-forløb og etablerer vådområder	Vi vil genslynge å-forløb og etablere vådområder, der i højere grad kan tilbageholde og rense regnvand og vand fra overløb, inden det udledes i naturen.	2025-
	7.3.2	Vi etablerer klimasøer	Vi vil arbejde for etablering af klimasøer, hvor vand kan tilbageholdes og aflaste bebyggede områder og samtidig sikre bedre natur, rekreative områder og et godt vandmiljø.	2025-
	7.3.3	Sikring af beredskabsveje	Vi arbejder for, at beredskabsveje er sikret, så alle borgere kan få hjælp i forbindelse med ekstreme vejrsituationer.	kontinuerligt
Vi sikrer fremkommelige beredskabsveje	**7.4.1**	Krisestabsgruppe for ekstremt vejr	Vi etablerer en krisestabsgruppe for ekstremt vejr. Derudover vil vi undersøge muligheden for at organisere og mobilisere en frivillig gruppe af borgere, som kan understøtte beredskabet i ekstreme vejrsituatiationer, hvis nødvendigt.	kontinuerligt
	7.4.2	Vi forbereder os og kommunikerer til borgerne	Vi er velforberedte, og kommunikerer klart til borgerne i forbindelse med risiko for ekstremt vejr.	kontinuerligt
	7.4.3	Vi etablerer målestationer i å-systemer	Vi etablerer 10 målestationer i vores å-systemer, fx Langvad Å og Gevninge Å m.fl., så vi kan måle vandstanden i forbindelse med prioritering af vores beredskabsressourcer i kommunen i situationer med ekstremt vejr.	2025-
	7.4.4	Klimatilpasning i nye lokalplaner	I nye lokalplanområder arbejder vi for at sikre, at regn- og overfladevand bliver håndteret lokalt inden for lokalplanområdet. Det sker ved etablering af åbne render, regnbede, faskiner og søer. For at mindske mængden af overfladevand stilles der krav om belægningsprocent.	kontinuerligt
Vi planlægger klogt og arbejder med synergier	**7.5.1**	Klimarobust byggeri	Vi planlægger for og bygger klimarobust byggeri, der kan holde til fremtidens vejr f.eks. ved at fastsætte niveaukoter for nybyggeri. Derved mindskes risikoen for, at de nye bygninger bliver oversvømmet ved stormflod og gentagne ekstreme regnhændelser m.v.	kontinuerligt
	7.5.2	Klimatilpasning indarbejdes i relevante strategier og planer	Klimatilpasning indtænkes i relevante kommunale strategier og planer.	kontinuerligt
Vi planlægger klogt og arbejder med synergier	**7.5.3**	Klimarobuste veje	Vi renoverer vores eksisterende veje, så de bliver klimarobuste og kan håndtere vejvand, f.eks. ved at nedgrave regnvandsledninger, der leder til klimasøer, som kan opmagasinere regnvand og lede det videre til recipienten.	2025-
	7.5.4	Opkøb af jord til klimatilpasning	Strategisk opkøb af jord og etablering af klimasøer og regnvandsbassiner, så regnvand kan tilbageholdes opstrøms og forebygge oversvømmelser.	2027-
	7.5.5	Klimatilpasning indtænkes i fortovsrenovering	Vi renoverer vores eksisterende fortove, så de bliver klimarobuste og kan håndtere fortovs- og vejvand, f.eks. ved at nedgrave regnvandsledninger, der leder til klimasøer, som kan opmagasinere regnvand og lede det videre til recipienten.	2026-
	7.5.6	Dialog med grundejerforeninger	Vi går i dialog med grundejerforeninger om klimatilpasning.	2025-

TEMA	nr.	HANDLING	BESKRIVELSE	TID
	7.5.7	Klimasikring af vandindvindingsboringer og vandværksbygninger	Vi har dialog med vandværkerne om overvågning af vandindvindingsboringer og vandværksbygninger i forhold til oversvømmelser. Hvis indvindingsboringerne er utætte, kan det medføre, at overfladevand trænger ned i boringerne og kontaminerer grundvandsmagasinet. Derfor er det vigtigt, at vandværkerne via deres kvalitetssystem implementerer overvågnings- og vedligeholdelsesprocedurer på deres indvindingsboringer.	2025-
	7.5.8	Vi etablerer løsninger, der håndterer lokal afledning af regnvand i kommunale anlægsprojekter	Vi etablerer løsninger til lokal afledning af regnvand, hvor der er behov og plads i forbindelse med anlægsprojekter, og hvor jordbundsforhold tillader det.	2025-
	7.5.9	Udarbejdelse af risikostyringsplan for Roskilde Fjord	Kommunen udarbejder en risikostyringsplan for arealerne ud til Roskilde Fjord, som hjælper med at forebygge og håndtere oversvømmelser nu og i fremtiden. Formålet er at sikre planlægning og styring af risici for ekstreme oversvømmelser, som kan medføre væsentlige negative følger for sundhed, miljø, kulturarv eller økonomiske aktiviteter. Det kan f.eks. være ved at udpege arealer til vandparkering langs vandløbene eller planlægge, hvor der kan anlægges diger eller bygges højvandmure.	2025-
	7.5.10	Risiko for skade på miljøet minimeres gennem oplysning og dialog med virksomhedsejere	Gennem dialog og oplysning har landmænd og virksomhedsejere mulighed for at ruste sig til fremtidens ekstreme vejrforhold og minimere risiko for skade på miljøet i forbindelse med fremtidige klimahændelser, f.eks. gennem risiko- og sårbarhedsanalyse af virksomheden samt opdatering af evt. beredskabsplaner.	2025-
	7.5.11	Vi samarbejder med forsyningen om løsninger til at afhjælpe terrænnært grundvand i udsatte boligområder	Vi indgår i dialog og samarbejde med forsyningsselskabet Fors om at undersøge muligheden for at samtænke tiltag, som kan afhjælpe terrænnært grundvand i kloakerede udsatte boligområder som følge af klimaforandringerne, f.eks. gennem håndtering af tag- og overfladevand i åbne, naturbaserede forløb.	2028-
	7.5.12	Styrkelse af kommunalt beredskab til fremtidens klimahændelser	Vi arbejder på at styrke det kommunale beredskab over de kommende år, så det er rustet til fremtidens klimahændelser. Der skal være tilstrækkelige personaleressourcer og udstyr til rådighed, så vi kan håndtere akutte situationer, hvor flere hændelser opstår samtidigt forskellige steder i kommunen.	2026-
	7.5.13	Undersøgelse af muligheden for etablering af vandreservoirs til brandslukning	Vi undersøger muligheden for at etablere vandreservoirs på minimum 20 m3 strategiske steder i kommunen til brug for akutberedskabet i forbindelse med brandslukning for at reducere forbruget af drikkevand til brandslukning.	2028-
	7.5.14	Klimatilpasning af natur og biodiversitet	Vi hjemtager kommunale arealer til ekstensivering for at give naturen mere plads og bedre muligheder for selv at tilpasse sig klimaforandringerne, så vi kan være med til at understøtte og klimatilpasse natur og biodiversitet.	kontinuerligt
	7.5.15	Landsbypuljen udvides til at omfatte klimatilpasningsprojekter	Vi udvider kriterierne for Landsbypuljen, så den omfatter mindre klimatilpasningsprojekter. Foreninger, borgergrupper og virksomheder kan ansøge om midler fra Landsbypuljen, ligesom interne projekter og initiativer i organisationen kan få støtte. Puljen fungerer som økonomisk fundament for at søge politisk opbakning til specifikke klimatilpasningsprojekter.	2025-